

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
«ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
Άρθρο 1	Σκοπός
Άρθρο 2	Αντικείμενο
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΟΡΙΣΜΟΙ, ΔΟΜΗ, ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	
Άρθρο 3	Ορισμοί
Άρθρο 4	Δομή, διάρθρωση και διάρκεια του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 5	Έννοια της δημόσιας επένδυσης
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 6	Μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός δημοσίων επενδύσεων
Άρθρο 7	Κατάρτιση ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων
Άρθρο 8	Διαδικασία κατάρτισης Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής και ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 9	Ένταξη έργων στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 10	Σύσταση Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων
Άρθρο 11	Υποχρεώσεις φορέων, έργα των οποίων χρηματοδοτούνται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 12	Κατανομή ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων
Άρθρο 13	Πίστωση και κατανομή υπερδέσμευσης προϋπολογισμού Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 14	Ανακατανομή πιστώσεων
Άρθρο 15	Χρηματοδότηση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 16	Κεντρικός Λογαριασμός Φυσικών Καταστροφών
Άρθρο 17	Ανάκληση χρηματοδοτήσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 18	Γενικές αρχές πληρωμής δαπανών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 19	Διαδικασία πληρωμής δαπανών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 20	Πληρωμή σε τελικούς αποδέκτες - Άμεση πληρωμή
Άρθρο 21	Πληρωμή σε νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 22	Διαδικασίες ολοκλήρωσης έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 23	Εκκαθάριση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 24	Υποχρέωση ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 25	Μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 26	Σύσταση Μητρώου Καταγραφής και Παρακολούθησης Δαπανών Συντήρησης και Λειτουργίας – Λειτουργία και συντήρηση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 27	Παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 28	Ετήσια έκθεση απολογισμού δημοσίων επενδύσεων
Άρθρο 29	Πενταετής αξιολόγηση του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΕΣΟΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 30	Έσοδα του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 31	Παρακολούθηση των εσόδων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΦΟΡΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ	

Άρθρο 32	Φορείς σχεδιασμού, διαχείρισης, εποπτείας και παρακολούθησης Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 33	Φορείς χρηματοδότησης, υλοποίησης και λειτουργίας έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 34	Υπόλογοι διαχειριστές έργου Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 35	Εισηγητές εκκαθάρισης και εκκαθαριστές της δαπάνης
Άρθρο 36	Υπεύθυνοι λογαριασμού Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
Άρθρο 37	Σύγκρουση συμφερόντων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	
Άρθρο 38	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 39	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
Άρθρο 40	Τελικές διατάξεις
Άρθρο 41	Μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 42	Καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 43	Χρηματοδοτήσεις από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Τροποποίηση παρ. 9 άρθρου 27 ν. 4314/2014
Άρθρο 44	Αποπληρωμή δαπανών έργων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με δικαιούχους ή φορείς υλοποίησης, ανώνυμες εταιρείες του Δημοσίου, εποπτευόμενες από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών - Τροποποίηση άρθρου 112 ν. 4497/2017
Άρθρο 45	Χρηματοδότηση από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων συμβάσεων παραχώρησης έργων αυτοκινητοδρόμων – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 113 ν. 4497/2017
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4635/2019	
Άρθρο 46	Ορισμοί Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης – Τροποποίηση παρ. 8 και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 119 ν. 4635/2019
Άρθρο 47	Δαπάνες διαχείρισης – Τροποποίηση περ. στ) παρ. 3 και αντικατάσταση παρ. 4 άρθρου 122 ν. 4635/2019
Άρθρο 48	Διαχείριση και έλεγχος – Τροποποίηση υποπαρ. 1 και 2 παρ. Α, προσθήκη υποπαρ. 4 στην παρ. Β και τροποποίηση παρ. Γ άρθρου 129 ν. 4635/2019
Άρθρο 49	Κατάρτιση Ειδικών Προγραμμάτων – Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 130 ν. 4635/2019
Άρθρο 50	Υποστήριξη Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων – Προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 131 ν. 4635/2019
Άρθρο 51	Απόφαση ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 132 ν. 4635/2019
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	
Άρθρο 52	Διάθεση πόρων Πράσινου Ταμείου - Αντικατάσταση περ. δ) και προσθήκη περ. η) στην παρ. 2 άρθρου 23 ν. 4936/2022
Άρθρο 53	Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης – Τροποποίηση παρ. 2 και αντικατάσταση παρ. 3 άρθρου 6 ν. 4872/2021
Άρθρο 54	Στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 11 ν. 4872/2021
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	
Άρθρο 55	Στελέχωση των Ειδικών Υπηρεσιών του ν. 4914/2022 και της Κεντρικής Υπηρεσίας της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων - Εξουσιοδοτική διάταξη - Προσθήκη παρ. 1α στο άρθρο 33 ν. 4914/2022
Άρθρο 56	Ρυθμίσεις για την εύρυθμη λειτουργία των αναπτυξιακών προγραμμάτων – Τροποποίηση παρ. 9 άρθρου 36 ν. 4914/2022
Άρθρο 57	Ειδικές ρυθμίσεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 58	Μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 59	Καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Δ΄ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 60	Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2024

Άρθρο 61	Δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που συστήνονται με το π.δ. 50/2024
ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο 62	Έναρξη ισχύος

**ΜΕΡΟΣ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

**Άρθρο 1
Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος είναι η αποτελεσματική χρηματοδότηση της αναπτυξιακής πολιτικής μέσα από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, η επιτάχυνση της απορρόφησης συγχρηματοδοτούμενων και εθνικών πόρων, καθώς και η εύρυθμη λειτουργία των λοιπών αναπτυξιακών προγραμμάτων και των φορέων που τα διαχειρίζονται.

**Άρθρο 2
Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος είναι:

- α) η υιοθέτηση ενός αυτοτελούς και συνεκτικού νομοθετικού πλαισίου για το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ),
- β) η σύσταση μηχανισμών και η εισαγωγή διαδικασιών μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και παρακολούθησης του ΑΠΔΕ,
- γ) η δημιουργία διακριτού λογαριασμού στην Τράπεζα της Ελλάδος για τη χρηματοδότηση των έργων αντιμετώπισης των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών,
- δ) η σύσταση μηχανισμού για την καταγραφή και παρακολούθηση των δαπανών συντήρησης και λειτουργίας των έργων του ΑΠΔΕ,
- ε) η ενοποίηση των διαδικασιών κατάρτισης Μεσοπρόθεσμου Προγραμματισμού Δημοσίων Επενδύσεων και του σχεδίου του ετήσιου Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων που χρηματοδοτεί το ΑΠΔΕ,
- στ) η κατηγοριοποίηση και ταξινόμηση των έργων του ΑΠΔΕ,
- ζ) η ρύθμιση των διαδικασιών ένταξης των έργων που εντάσσονται στο Εθνικό ΑΠΔΕ προς ωρίμανση για τη μεταφορά τους σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα,
- η) η ρύθμιση των διαδικασιών ένταξης, διαχείρισης πιστώσεων, χρηματοδότησης και πληρωμής των έργων ΑΠΔΕ,
- θ) η καθιέρωση νέας αρχιτεκτονικής πληρωμών των έργων του ΑΠΔΕ, με τη χρήση ψηφιακών μέσων,
- ι) η ολοκληρωμένη αποτύπωση και παρακολούθηση των εσόδων που προκύπτουν από την υλοποίηση του ΑΠΔΕ,
- κ) η θέσπιση διαδικασίας ολοκλήρωσης και εκκαθάρισης των έργων ΑΠΔΕ,
- κα) η υιοθέτηση κανόνων διαχείρισης των έργων με εκκρεμότητες, μετά την ολοκλήρωση της εκάστοτε Προγραμματικής Περιόδου,
- κβ) η τροποποίηση του ν. 4635/2019 (Α΄ 167) για την επικαιροποίηση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, και
- κγ) η τροποποίηση του ν. 4872/2021 (Α΄ 247) για την ενίσχυση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

**ΜΕΡΟΣ Β΄
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΟΡΙΣΜΟΙ, ΔΟΜΗ, ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

**Άρθρο 3
Ορισμοί**

Για την εφαρμογή του παρόντος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) Απόφαση ένταξης: Η απόφαση του κατά περίπτωση αρμοδίου οργάνου, με την οποία εγκρίνεται η ένταξη μίας πράξης, δράσης ή ενός έργου σε πρόγραμμα και προτείνεται η χρηματοδότησή του από το ΑΠΔΕ.
- 2) Διατάκτης έργου ΑΠΔΕ: Ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του οικείου Υπουργείου, αν υπάρχει, ή ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της γενικής κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο.
- 3) Διαχειριστής έργου/Υπόλογος: Η οικονομική υπηρεσία φορέα του δημόσιου τομέα υπό την έννοια της περ. α της παρ. 1 της παρ. 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), με ευθύνη της οποίας εκτελούνται οι εντολές πληρωμής των έργων του ΑΠΔΕ.
- 4) Δικαιούχος: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, οντότητα, με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχει την ευθύνη για την υλοποίηση έργων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο των προγραμμάτων.
- 5) Δικαιούχος πληρωμής: Ο οικονομικός φορέας, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο είναι αποδέκτης πληρωμής για συγκεκριμένη δαπάνη.
- 6) Έγκριση – ένταξη έργων στο ΑΠΔΕ: Η έκδοση σχετικής Συλλογικής Απόφασης (ΣΑ).
- 7) Υπηρεσία-φορέας διαχείρισης: Η υπηρεσία που έχει την αρμοδιότητα διαχείρισης ενός Προγράμματος.
- 8) Εκκαθάριση δαπάνης: Η πράξη με την οποία η οικονομική υπηρεσία του Διαχειριστή έργου/Υπολόγου, ελέγχει τα δικαιολογητικά της δαπάνης και προσδιορίζει το δικαίωμα του δικαιούχου της πληρωμής έναντι του Δημοσίου.
- 9) Ενάριθμος: Κωδικός έργου του ΑΠΔΕ που χαρακτηρίζει μοναδικά ένα έργο.

- 10) Εντολή πληρωμής: Η πράξη, με την οποία η οικονομική υπηρεσία του Διαχειριστή έργου/Υπολόγου, εντέλλεται την πληρωμή συγκεκριμένης δαπάνης στον δικαιούχο της.
- 11) Έργο – Πράξη: Η κατασκευή, προμήθεια, υπηρεσία, μελέτη, εμπειρογνωμοσύνη, σύμβαση, κρατική ενίσχυση, αποζημίωση, ενέργεια τεχνικής βοήθειας, χρηματοδοτική συνεισφορά και δράση, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων ενός προγράμματος ή τομέα πολιτικής.
- 12) Έργο στρατηγικής σημασίας: Έργο που επιφέρει αποτελέσματα σημαντικής έντασης στη συνολική οικονομία και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για τη χώρα και τους πολίτες της, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις στρατηγικές επενδύσεις.
- 13) Νομική δέσμευση έργου ΑΠΔΕ ή άλλη ισοδύναμη πράξη: Η συμβασιοποίηση του έργου, που περιλαμβάνει κάθε είδος δέσμευση, όπως τη σύμβαση, την απόφαση ανάθεσης, τους λογαριασμούς και τις εκκρεμείς υποχρεώσεις.
- 14) Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων: (ΟΠΣ ΠΔΕ ή «e-ΠΔΕ»): Το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
- 15) «Πρόγραμμα»: Η εξειδίκευση εθνικών προτεραιοτήτων πολιτικών ή στρατηγικών σε ένα συνεκτικό σύνολο έργων/δράσεων που πραγματοποιούνται με την υποστήριξη της χρηματοδότησης, που λαμβάνει ένα ενιαίο ολοκληρωμένο πλαίσιο υλοποίησης και προϋπολογισμού στο οποίο τίθενται οι πρωταρχικοί του στόχοι. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το ΑΠΔΕ είτε από αμιγώς εθνικούς πόρους, είτε μέσω ενωσιακής εισφοράς των Ταμείων και άλλων διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών ή από πόρους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.
- 16) Πίστωση έργου: Το συνολικό ποσό που έχει εγκριθεί με τη ΣΑ ή Ομάδα ΣΑ, που εκδίδεται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό στην αρχή κάθε έτους, για την αντιμετώπιση μελλοντικής δαπάνης των έργων που περιλαμβάνονται στη ΣΑ. Η πίστωση για κάθε έργο εγκρίνεται αρχικά στο ύψος της διαθέσιμης κατανομής του έργου κατά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του έτους (v-1) και στη συνέχεια διαμορφώνεται με βάση τα στοιχεία των αποφάσεων χρηματοδότησης.
- 17) Πράξη Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Πράξη ΣΔΙΤ): Πράξη που υλοποιείται με σύμπραξη μεταξύ φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα βάσει συμφωνίας ΣΔΙΤ και έχει ως στόχο την παροχή δημόσιων υπηρεσιών με επιμερισμό του κινδύνου, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη ή πρόσθετες πηγές κεφαλαίου από τον ιδιωτικό τομέα ή και τα δύο.
- 18) Συλλογική Απόφαση: Η διοικητική πράξη με την οποία εγκρίνεται η ένταξη ενός συνόλου ομοειδών έργων ή μελετών στο ετήσιο ΑΠΔΕ. Η ΣΑ μπορεί να περιλαμβάνεται και σε Ομάδα ΣΑ (ΟΣΑ).
- 19) Συλλογική Απόφαση Περιφερειακού Επιπέδου (ΣΑΕΠ): Η διοικητική πράξη με την οποία εγκρίνεται η ένταξη ενός συνόλου ομοειδών έργων ή μελετών στο ετήσιο ΑΠΔΕ για τα έργα του Περιφερειακού ΑΠΔΕ. Η ΣΑΕΠ μπορεί να περιλαμβάνεται και σε Ομάδα ΣΑΕΠ (ΟΣΑΕΠ).
- 20) Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ): Το σύνολο των κανόνων και διαδικασιών, που εφαρμόζουν οι διοικητικές αρχές διαχείρισης και ελέγχου των προγραμμάτων και ιδίως του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική εφαρμογή των Προγραμμάτων.
- 21) Φορέας χρηματοδότησης: Φορείς χρηματοδότησης του ΑΠΔΕ είναι η Βουλή των Ελλήνων, η Προεδρία της Κυβέρνησης, τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες. Οι φορείς χρηματοδότησης είναι φορείς άσκησης πολιτικής επενδύσεων σύμφωνα με τον ν. 4270/2014 (Α' 143).
- 22) Φορέας υλοποίησης: Φορέας που αναλαμβάνει την υλοποίηση ενός έργου είτε με ανάθεση σε τρίτους (εργολαβία) είτε με αυτεπιστασία (ίδια μέσα). Δύναται να διαφέρει από τον Δικαιούχο.
- 23) Φορέας λειτουργίας: Ο φορέας ο οποίος έχει την ευθύνη λειτουργίας ενός έργου μετά την ολοκλήρωσή του. Μπορεί να είναι, είτε ο ίδιος ο δικαιούχος με ίδια μέσα, είτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο δικαιούχος αναθέτει τη λειτουργία του έργου.

Άρθρο 4

Δομή, διάρθρωση και διάρκεια του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Το ΑΠΔΕ χρηματοδοτεί επενδύσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, την παραγωγική ανάπτυξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την αειφόρο διαχείριση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος και υλοποιείται μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων που καθορίζουν προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής, ειδικούς στόχους και δράσεις, τη διάρκεια εφαρμογής, τον προϋπολογισμό και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Το ΑΠΔΕ έχει πολυετή διάρκεια και εκτελείται σε ετήσια βάση.
3. Το ΑΠΔΕ διακρίνεται σε:
- α) Εθνικό ΑΠΔΕ, το οποίο περιλαμβάνει έργα που χρηματοδοτούνται από α) το ΕΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των έργων που χρηματοδοτούνται, εν όλω ή εν μέρει, από ιδιωτικές συνεισφορές και δωρεές της ημεδαπής, β) το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και γ) αμιγώς από εθνικούς πόρους χωρίς συνεισφορά από ενωσιακό πρόγραμμα ή συμφωνία, μέχρι τη μετάπτωση των εν λόγω έργων στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.
- β) Συγχρηματοδοτούμενο ΑΠΔΕ, το οποίο περιλαμβάνει έργα που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών, από πόρους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, από ιδιωτικές συνεισφορές και δωρεές από την αλλοδαπή και από εθνικούς πόρους.

Άρθρο 5

Έννοια της δημόσιας επένδυσης

1. Δημόσια επένδυση είναι κάθε δαπάνη που πραγματοποιείται από το Κράτος, μέσω των δικαιούχων/φορέων υλοποίησης, για αναπτυξιακούς και παραγωγικούς σκοπούς και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων.
- Μέσω των χρηματοδοτήσεων του ΑΠΔΕ ενισχύονται κυρίως οι ακόλουθοι αναπτυξιακοί τομείς:
- α) υποδομών, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος,
- β) ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας,

- γ) ενίσχυσης της κοινωνίας της γνώσης και ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου,
- δ) ενέργειας και αξιοποίησης ενεργειακών πόρων και γεωθερμικού δυναμικού,
- ε) ψηφιακού μετασχηματισμού,
- στ) στήριξης επενδυτικών προγραμμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- ζ) μείωσης των ανισοτήτων και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής,
- η) πολιτικών που αφορούν στη συντήρηση και την επέκταση κοινωνικών υποδομών,
- θ) κρατικής αρωγής σε συνέχεια φυσικών καταστροφών,
- ι) προώθησης έργων κρίσιμων και στρατηγικών ορυκτών πρώτων υλών, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1252 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020.

2. Στο πλαίσιο ενίσχυσης των παραπάνω τομέων, ως δημόσιες επενδύσεις νοούνται και:

- α) οι δαπάνες τεχνικής βοήθειας,
- β) τα διοικητικά, φορολογικά και άλλα γενικά έξοδα που προσδιορίζονται στο εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο του ΑΠΔΕ και τις αποφάσεις του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού και περιγράφονται διακριτά στις αποφάσεις ένταξης των έργων, ως μέρος τους,
- γ) οι δαπάνες έργων στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων μετέχουν ιδιωτικές συνεισφορές και δωρεές από πόρους του εξωτερικού ή της ημεδαπής, σύμφωνα με τη διαδικασία που προσδιορίζεται στο εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο του ΑΠΔΕ και των προγραμμάτων και τις αποφάσεις και ετήσιες οδηγίες του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού,
- δ) οι λοιπές δράσεις που ορίζονται στο ειδικό θεσμικό πλαίσιο του εκάστοτε προγράμματος και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του.

Δεν αποτελούν δημόσια επένδυση οι πάγιες λειτουργικές ανάγκες του δημοσίου τομέα κατά την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), καθώς και δαπάνες για τη συντήρηση έργων που έχουν ολοκληρωθεί, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο θεσμικό πλαίσιο των προγραμμάτων ή σε ειδικό θεσμικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 6

Μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός δημοσίων επενδύσεων

1. Για τον προγραμματισμό των δημοσίων επενδύσεων, πλέον των ετών που προβλέπονται στο πλαίσιο κατάρτισης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (εφεξής ΜΠΔΣ) σύμφωνα με τα άρθρα 42 έως 48 του ν. 4270/2014 (Α' 143), καταρτίζεται και παρακολουθείται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κυλιόμενο δεκαετές Σχέδιο προγραμματισμού δημοσίων επενδύσεων. Για τον προγραμματισμό του πρώτου εδαφίου αξιοποιούνται τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον Άξονα Μακροπρόθεσμων Δεσμεύσεων και στο Μητρώο Καταγραφής και Παρακολούθησης Δαπανών Συντήρησης Έργων ΑΠΔΕ, που συστήνονται με την παρ. 1 του άρθρου 10 και την παρ. 1 του άρθρου 26, αντίστοιχα.
2. Ο προγραμματισμός δαπανών του ΑΠΔΕ πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΜΠΔΣ, σύμφωνα με τα άρθρα 42 έως 48 του ν. 4270/2014. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΓΔΔΕ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, καταρτίζει μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό δημοσίων επενδύσεων που περιλαμβάνει τις προβλέψεις δαπανών των φορέων διαχείρισης έργων και προγραμμάτων και των φορέων χρηματοδότησης για τα επόμενα τέσσερα (4) έτη.
3. Ο μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός δημοσίων επενδύσεων καταρτίζεται ανά φορέα Κεντρικής Διοίκησης της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 και πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων και αποστέλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Άρθρο 7

Κατάρτιση ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων

1. Ο προϋπολογισμός του ΑΠΔΕ, που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, καταρτίζεται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τον ν. 4270/2014 (Α' 143).
2. Με την ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού, οι πιστώσεις του προϋπολογισμού ΑΠΔΕ καθίστανται δεσμευτικές, αποτελούν τα ανώτατα όρια δαπανών για το οικονομικό έτος και δεν μεταφέρονται στο επόμενο έτος.
3. Οι φορείς διαχείρισης και οι φορείς χρηματοδότησης πραγματοποιούν εκτίμηση δαπανών ανά φορέα Κεντρικής Διοίκησης της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 και πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων εντός των ανώτατων ορίων δαπανών κάθε εγκεκριμένου ΜΠΔΣ και προτείνουν την κατανομή πιστώσεων μέχρι των ανώτατων ορίων του προϋπολογισμού.

Άρθρο 8

Διαδικασία κατάρτισης Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής και ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων

1. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΓΔΔΕ) εκδίδει κάθε έτος εγκύκλιες οδηγίες προς τους φορείς διαχείρισης και τους φορείς χρηματοδότησης, οι οποίες ορίζουν τις κατευθύνσεις και τις διαδικασίες για τις εκτιμήσεις πληρωμών έργων για το τρέχον έτος και τις προβλέψεις πληρωμών για τα επόμενα έτη. Τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου αξιοποιούνται και για την κατάρτιση του σχεδίου του ΜΠΔΣ ως προς το σκέλος των δημοσίων επενδύσεων.
2. Η ΓΔΔΕ διαβουλεύεται με τους φορείς διαχείρισης και χρηματοδότησης για την ορθολογική εκτίμηση των δαπανών και καταρτίζει σχέδιο ετήσιου προϋπολογισμού του ΑΠΔΕ σύμφωνα με τα ανώτατα όρια δαπανών που ορίζονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

3. Το σχέδιο του ετήσιου προϋπολογισμού του ΑΠΔΕ υποβάλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό.

4. Το σχέδιο του ετήσιου προϋπολογισμού του ΑΠΔΕ συνοδεύεται από ειδική έκθεση που παρουσιάζει την προϋπολογιζόμενη δαπάνη ανά φορέα Κεντρικής Διοίκησης της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 , πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων. Στο τέλος κάθε έτους, καταρτίζεται απολογιστική έκθεση με στοιχεία για την εκτέλεση του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Οι εκθέσεις καταρτίζονται από τη ΓΔΔΕ και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

5. Για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, η ΓΔΔΕ, σε συνεργασία με τους φορείς διαχείρισης και χρηματοδότησης, δύναται να επικαιροποιεί τις προβλέψεις δαπανών για το επόμενο ή τα επόμενα έτη, εντός των ορίων που τίθενται στο ΜΠΔΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 9

Ένταξη έργων στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η ένταξη έργων στο ΑΠΔΕ γίνεται με την έκδοση απόφασης ένταξης σε πρόγραμμα και την εγγραφή του σε Συλλογική Απόφαση (ΣΑ) του αρμόδιου φορέα χρηματοδότησης, με ευθύνη του φορέα διαχείρισης.

Η απόφαση ένταξης σε πρόγραμμα αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής σε ΣΑ του ΑΠΔΕ και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- α) τον τίτλο του έργου,
- β) τον προϋπολογισμό του έργου,
- γ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,
- δ) το αντικείμενο του έργου,
- ε) στοιχεία για την ταξινόμηση που περιλαμβάνει το άρθρο 24, καθώς και
- στ) τις υποχρεώσεις του δικαιούχου και ειδικούς όρους, όταν απαιτείται.

Η ΣΑ υπογράφεται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό και αναρτάται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια», χωρίς να δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα στοιχεία ένταξης των έργων στο ΑΠΔΕ τροποποιούνται με όμοια απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, μετά από αντίστοιχη τροποποίηση της απόφασης ένταξης/χρηματοδότησης του έργου στο οικείο πρόγραμμα.

2. Στο πλαίσιο των διαδικασιών ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων, δύναται να εγγράφονται σε ΣΑ του εθνικού ΑΠΔΕ με την ένταξή τους στο ΕΠΑ, έργα με σκοπό να υποβληθούν για χρηματοδότηση στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, ιδίως του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης, των Ταμείων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

3. Για την έκδοση της απόφασης ένταξης έργου της παρ. 2 σε πρόγραμμα του ΕΠΑ και την εγγραφή του σε ΣΑ του Εθνικού ΑΠΔΕ, απαιτείται βεβαίωση της υπηρεσίας διαχείρισης του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος που πρόκειται να υποδεχθεί το έργο, στην οποία δηλώνονται η συνάφεια του έργου με τους στόχους του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος, η διαθεσιμότητα των πόρων και το χρονοδιάγραμμα ένταξής του στο πρόγραμμα.

4. Η απόφαση ένταξης του έργου στο ΕΠΑ και η εγγραφή του σε ΣΑ του Εθνικού ΑΠΔΕ πραγματοποιούνται, εφόσον στις αντίστοιχες αποφάσεις ένταξης και εγγραφής περιλαμβάνεται ειδικός ή άλλος όρος που δεν επιτρέπει την ανάληψη νομικών δεσμεύσεων και την πραγματοποίηση πληρωμών του έργου στη συγκεκριμένη ΣΑ μέχρι την ένταξη του έργου σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα. Στην περίπτωση μη ένταξης του έργου σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα, το έργο, με ευθύνη του φορέα χρηματοδότησης, προτείνεται, είτε για ένταξη και χρηματοδότησή σε τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα ΕΠΑ, είτε για την απένταξή του.

5. Έργα που χρηματοδοτούνται από προγράμματα/πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα οποία δεν λειτουργεί υπηρεσία με σχετικά καθήκοντα διαχείρισης, εντάσσονται στο ΑΠΔΕ κατόπιν σύμφωνης γνώμης: α) του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, για επιβάρυνση του ΑΠΔΕ άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, και β) του αρμόδιου φορέα χρηματοδότησης για επιβάρυνση του ΑΠΔΕ κάτω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, πριν από την υποβολή του σχετικού αιτήματος προς τους αρμόδιους οικονομικούς φορείς.

Άρθρο 10

Σύσταση Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων

1. Στο ΑΠΔΕ συστήνεται Άξονας Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων με χρονικό ορίζοντα εικοσαετίας, στον οποίο εντάσσονται:

- α) το υπόλοιπο του προϋπολογισμού των έργων προγραμμάτων, των οποίων οι εκτιμώμενες δαπάνες εκτείνονται πέραν της εκάστοτε προγραμματικής περιόδου και
- β) το υπόλοιπο του προϋπολογισμού των έργων που δεν εντάσσονται σε προγράμματα, των οποίων οι εκτιμώμενες δαπάνες εκτείνονται πέραν του ΜΠΔΣ.

2. Στις ΣΑ, στις οποίες περιλαμβάνονται τα έργα της παρ. 1, αναγράφεται διακριτά και εγκρίνεται και ο προϋπολογισμός του Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων ανά έργο. Δεν επιτρέπεται η ανάληψη των προϋπολογισμών του πρώτου εδαφίου.

3. Η εγγραφή στην εκάστοτε ΣΑ και στον Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων πραγματοποιείται:

- α) με τη διαδικασία της αυτοδίκαιης πρότασης για τα έργα της περ. α) της παρ. 1, που συνοδεύεται από ανάλυση για τον επιμερισμό του υπολοίπου προς αποπεράτωση στα έτη πέραν της εκάστοτε προγραμματικής περιόδου, ή
- β) για τα έργα της περ. β) της παρ. 1 με πρόταση του φορέα χρηματοδότησης, που συνοδεύεται από ανάλυση για τον επιμερισμό του υπολοίπου προς αποπεράτωση στα έτη πέραν του ΜΠΔΣ.

Κατά την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται εγγραφή όρου που δεν επιτρέπει την πραγματοποίηση

πληρωμών για το ποσό των μακροχρόνιων δεσμεύσεων, πέραν των επιλέξιμων προϋπολογισμών δαπανών στο πλαίσιο της εκάστοτε προγραμματικής περιόδου ή του εκάστοτε ΜΠΔΣ.

4. Οι δαπάνες των δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που υπερβαίνουν τον εγκεκριμένο με την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 9ης Ιουλίου 2024, για την έγκριση της στοχευμένης αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 11858/24, ADD 1) προϋπολογισμό τους, συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, περιγράφονται διακριτά ως μέρος του σχεδίου χρηματοδότησης της απόφασης ένταξης του έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό ΑΠΔΕ του αντίστοιχου εναρίθμου Συλλογικής Απόφασης Ταμείου Ανάκαμψης του οικείου Φορέα Χρηματοδότησης και καλύπτονται από εθνικούς πόρους του ΑΠΔΕ.

Άρθρο 11

Υποχρεώσεις φορέων, έργα των οποίων χρηματοδοτούνται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι δικαιούχοι/φορείς υλοποίησης έργων ΑΠΔΕ ευθύνονται για την ορθή υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ και ειδικότερα για:

- α) την τήρηση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και ανάληψης νομικών δεσμεύσεων,
- β) την κανονικότητα και νομιμότητα των δαπανών,
- γ) την ορθή εφαρμογή των ειδικών Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου που διέπουν τα προγράμματα, στα οποία έχει ενταχθεί το έργο, και την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων, των συμπληρωματικών ενεργειών και εργασιών και δαπανών συντήρησης,
- δ) την τήρηση της νομοθεσίας που διέπει την υλοποίηση των έργων,
- ε) την τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων,
- στ) την τήρηση των όρων της απόφασης ένταξης στο ΑΠΔΕ και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, και
- ζ) τη δημοσιότητα της χρηματοδότησης από το ΑΠΔΕ.

2. Οι δικαιούχοι/φορείς υλοποίησης και οι φορείς λειτουργίας των έργων ΑΠΔΕ διασφαλίζουν τη συντήρηση και λειτουργία των έργων, πέραν της ολοκλήρωσής τους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του προγράμματος και επιβάλλονται από τον αρμόδιο φορέα διαχείρισης οι προβλεπόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις.

3. Με την υποβολή προς ένταξη προτάσεων έργων, οι αρμόδιοι φορείς (χρηματοδότησης, διαχείρισης, υλοποίησης) δεσμεύονται για την τήρηση καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.

Άρθρο 12

Κατανομή ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων

1. Η κατανομή των πιστώσεων του ετήσιου προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων γίνεται αυτοδίκαια με ΣΑ ή ΟΣΑ που εκδίδονται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό στην αρχή κάθε έτους. Οι ΣΑ εκδίδονται ανά φορέα χρηματοδότησης και πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων και περιλαμβάνουν:

- α) τη συνολική ετήσια πίστωση κάθε ΣΑ, με ελάχιστο ύψος πιστώσεων τη διαθέσιμη κατανομή όλων των έργων της κατά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του έτους (v-1), και με μέγιστο το όριο πιστώσεων του οικείου φορέα,
- β) την ένταξη κάθε έργου στο ΑΠΔΕ με ενάριθμο και τίτλο,
- γ) τον συνολικό προϋπολογισμό που έχει εγκριθεί για την πραγματοποίηση του έργου,
- δ) τον προϋπολογισμό των μακροχρόνιων δεσμεύσεων για την πραγματοποίηση του έργου, εφόσον υφίστανται,
- ε) τον υπόλοιπο προς ολοκλήρωση εγκεκριμένο προϋπολογισμό, που επιμερίζεται στα επόμενα έτη, για την αποπεράτωση του έργου,
- στ) ειδικές διατάξεις και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται για την ένταξη του έργου στη ΣΑ και την υλοποίησή του,
- ζ) τον δικαιούχο/φορέα υλοποίησης κάθε έργου και τον φορέα λειτουργίας, εφόσον υπάρχει.

2. Για το ΑΠΔΕ, ισχύουν τα ακόλουθα:

- α) Οι πιστώσεις κατανέμονται με αποφάσεις του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού τόσο για το εθνικό όσο και για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος, εντός των ορίων του προϋπολογισμού του οικείου Υπουργείου.
- β) Εντός των ορίων των πιστώσεων της περ. α), οι φορείς χρηματοδότησης:
 - βα) Προτείνουν την έκδοση ΣΑ, πλην των αρχικών της παρ. 1 του παρόντος, που εγκρίνονται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό,
 - ββ) παρακολουθούν την εκτέλεση των ετήσιων προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων και ανακατανέμουν, εφόσον απαιτείται, με αποφάσεις του οικείου Υπουργού ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου, τις ετήσιες πιστώσεις που έχουν εγκριθεί για τις ΣΑ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 14,
 - βγ) προτείνουν οποιεσδήποτε άλλες τροποποιήσεις των ΣΑ, πέραν της υποπερ. ββ) της παρούσας και της παρ. 3 του άρθρου 14, που εγκρίνονται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό,
 - βδ) προτείνουν την κατανομή των χρηματοδοτήσεων από το ΑΠΔΕ στα έργα των ΣΑ, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, ιδίως σε ό,τι αφορά σε έργα που εντάσσονται στον Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων ή σε έργα αντιμετώπισης των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών.

3. Ειδικά για το ΑΠΔΕ Περιφερειακού Επιπέδου:

- α) Οι πιστώσεις για το ΑΠΔΕ Περιφερειακού Επιπέδου εγγράφονται στον προϋπολογισμό του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργείου και κατανέμονται σε κάθε Περιφέρεια με αποφάσεις του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, τόσο για το εθνικό, όσο και για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.
- β) Εντός των ορίων των πιστώσεων της περ. α), οι Περιφέρειες, με βάση το αναπτυξιακό πρόγραμμα περιφερειακού επιπέδου:
 - βα) Προτείνουν την έκδοση ΣΑΕΠ πλην των αρχικών της παρ. 1, που εγκρίνονται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό.
 - ββ) παρακολουθούν την εκτέλεση των ετήσιων Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων Περιφερειακού Επιπέδου και ανακατανέμουν, εφόσον απαιτείται, με αποφάσεις του Περιφερειάρχη, τις ετήσιες πιστώσεις που έχουν εγκριθεί για τις ΣΑ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 14,

βγ) προτείνουν οποιεσδήποτε άλλες τροποποιήσεις των ΣΑΕΠ, πέραν της υποπερ. ββ) της παρούσας και της παρ. 3 του άρθρου 14, που εγκρίνονται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό.

γ) Οι εκτιμήσεις πιστώσεων των έργων των ΣΑΕΠ εγγράφονται στους ετήσιους προϋπολογισμούς των οικείων φορέων.

Άρθρο 13

Πίστωση και κατανομή υπερδέσμευσης προϋπολογισμού Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι πιστώσεις του ετήσιου προϋπολογισμού ΑΠΔΕ μπορεί να περιλαμβάνουν πρόσθετη πίστωση υπερδέσμευσης μέχρι ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.
2. Η συνολική ετήσια υποχρέωση αναλαμβάνεται για όλα τα έργα ΑΠΔΕ, έναντι του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, και η προέγκριση δέσμευσης πιστώσεων σε βάρος του προϋπολογισμού του επόμενου έτους.
3. Η κατανομή της υπερδέσμευσης κάθε έτος γίνεται με βάση την απορρόφηση ποσοστού τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) των συνολικών πιστώσεων του προγράμματος ή της ομάδας προγραμμάτων και τις προτάσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 12 των φορέων χρηματοδότησης και διαχείρισης.
4. Οι συνολικές ετήσιες δαπάνες του ΑΠΔΕ δεν υπερβαίνουν το συνολικό άθροισμα των ποσών των φορέων που προβλέπεται στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 14

Ανακατανομή πιστώσεων

1. Ανακατανομή των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων του ΑΠΔΕ μεταξύ φορέων Κεντρικής Διοίκησης της περ. στ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και προγραμμάτων ή ομάδας προγραμμάτων είναι δυνατή για την κάλυψη πραγματικών αναγκών προγραμματισμού, εφόσον δεν υπερβαίνει τις εγκεκριμένες πιστώσεις του ΑΠΔΕ, συμπεριλαμβανομένης της υπερδέσμευσης.
2. Ανακατανομή των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων μεταξύ ΣΑ του ίδιου φορέα χρηματοδότησης εντός:
 - α) του εθνικού σκέλους,
 - β) του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους και
 - γ) του εθνικού σκέλους που χρηματοδοτεί το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,είναι δυνατή, εφόσον πραγματοποιείται στη βάση πραγματικών αναγκών προγραμματισμού και δεν υπερβαίνει τις εγκεκριμένες συνολικές πιστώσεις του φορέα.
3. Ανακατανομή των πιστώσεων μεταξύ φορέων πιστώσεων εντός της ίδιας ΣΑ είναι δυνατή, εφόσον πραγματοποιείται με απόφαση του οργάνου που εποπτεύει άμεσα τον φορέα διαχείρισης του προγράμματος, στη βάση πραγματικών αναγκών προγραμματισμού και δεν υπερβαίνει τις εγκεκριμένες συνολικές πιστώσεις της ΣΑ.
4. Η ανακατανομή των συνολικών εγκεκριμένων από τη Βουλή ορίων πιστώσεων του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων μεταξύ του εθνικού σκέλους ΑΠΔΕ, πλην του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους ΑΠΔΕ πραγματοποιείται το τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζεται η επίτευξη του συνολικά προβλεπόμενου κατ' έτος δημοσιονομικού αποτελέσματος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του εγκεκριμένου ΜΠΔΣ.

Άρθρο 15

Χρηματοδότηση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η χρηματοδότηση των έργων, που εντάσσονται στις ΣΑ του ΑΠΔΕ, πραγματοποιείται με αποφάσεις του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, μέσω λογαριασμών δημοσίων επενδύσεων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος σε επίπεδο ΣΑ.
2. Τα αιτήματα χρηματοδότησης υποβάλλονται σε μηνιαία βάση ή ανάλογα με τις ανάγκες πληρωμών των έργων και κατόπιν αιτημάτων των δικαιούχων, από τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης και, εφόσον δεν υπάρχουν, από τους αρμόδιους φορείς χρηματοδότησης. Τα αιτήματα του πρώτου εδαφίου συνοδεύονται από κατανομή των αιτούμενων ποσών ανά έργο και υπόλογο διαχειριστή.
3. Τα αιτήματα χρηματοδότησης αξιολογούνται και εγκρίνονται ολικά ή μερικά με την απόφαση χρηματοδότησης, λαμβανομένων υπόψη των συνολικών αναγκών χρηματοδότησης των έργων, της έγκρισης πιστώσεων υπερδέσμευσης, καθώς και των ορίων δαπανών κάθε έτους.
4. Με βάση τα στοιχεία της απόφασης χρηματοδότησης, εγκρίνονται οι αντίστοιχες πιστώσεις ανά έργο και διαμορφώνονται στο e-ΠΔΕ του άρθρου 38 τα όρια ανά έργο, μέχρι τα οποία είναι δυνατή η πληρωμή των δαπανών.
5. Οι χρηματοδοτήσεις των έργων δεν δύνανται να υπερβαίνουν τον υπόλοιπο προς ολοκλήρωση εγκεκριμένο προϋπολογισμό τους.
6. Φορείς χρηματοδότησης ή φορείς διαχείρισης με ικανοποιητικό βαθμό απορρόφησης πόρων μπορούν να χρηματοδοτούνται κατά προτεραιότητα με πρόσθετο όριο πιστώσεων για την εκτέλεση του Ετήσιου Προγράμματος ΑΠΔΕ.
7. Τα έργα ΑΠΔΕ χρηματοδοτούνται από κεντρικούς λογαριασμούς, ιδίως για τα προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Άρθρο 16

Κεντρικός Λογαριασμός Φυσικών Καταστροφών

Τα έργα που αφορούν σε αντιμετώπιση επιπτώσεων φυσικών καταστροφών χρηματοδοτούνται από διακριτό κεντρικό λογαριασμό που συστήνεται προς τον σκοπό αυτό στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Άρθρο 17

Ανάκληση χρηματοδοτήσεων

1. Χρηματοδοτήσεις άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ, για τις οποίες δεν έχουν εκτελεστεί πληρωμές εντός τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία εκτέλεσης της απόφασης χρηματοδότησης της ΣΑ από την Τράπεζα της Ελλάδος

και την πίστωση του λογαριασμού της ΣΑ, ανακαλούνται αυτοδίκαια.

2. Μετά την ανάκληση της παρ. 1, οι φορείς μπορούν να υποβάλουν νέο αίτημα χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 18

Γενικές αρχές πληρωμής δαπανών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η πληρωμή των δαπανών του ΑΠΔΕ πραγματοποιείται από τους λογαριασμούς δημοσίων επενδύσεων, που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος σε επίπεδο ΣΑ, και διενεργούνται από την οικονομική υπηρεσία του φορέα κεντρικής διοίκησης ή το νομικό πρόσωπο εντός γενικής κυβέρνησης, που έχει οριστεί υπόλογος διαχειριστής έργου, εντός του ορίου των διαθέσιμων πιστώσεων του έργου.
2. Τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων αποτελούν οι ΣΑ που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος.
3. Κάθε δαπάνη αποτελεί αντικείμενο εκκαθάρισης, εντολής πληρωμής και πληρωμής.
4. Οι πληρωμές ΑΠΔΕ διακρίνονται σε:
 - α) άμεσες που περιλαμβάνουν τις πληρωμές του οφειλόμενου ποσού στον τελικό αποδέκτη της πληρωμής και
 - β) έμμεσες που περιλαμβάνουν τις πληρωμές του οφειλόμενου ποσού σε νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου ΑΠΔΕ.
5. Ο τρόπος και το είδος πληρωμής καθορίζονται στη σύμβαση, τη συμφωνία ή την πράξη χρηματοδότησης, σύμφωνα και με τους ειδικούς κανόνες του κάθε προγράμματος και Ταμείου.

Άρθρο 19

Διαδικασία πληρωμής δαπανών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Ο αρμόδιος υπόλογος διαχειριστής έργου μεριμνά, ώστε οι δαπάνες για την εκτέλεση της πληρωμής να συμμορφώνονται με τον προϋπολογισμό του ενταγμένου έργου, καθώς και με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
2. Ο αρμόδιος υπόλογος διαχειριστής έχει την ευθύνη εκκαθάρισης της δαπάνης. Στο πλαίσιο της πράξης αυτής, ελέγχει τα δικαιολογητικά έγγραφα που πιστοποιούν τα δικαιώματα του δικαιούχου πληρωμής, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη νομική δέσμευση, καθώς και τη νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης.
3. Προκειμένου να καταβληθεί η δαπάνη, εκδίδεται εντολή πληρωμής στη βάση της οποίας εκτελούνται ηλεκτρονικές πληρωμές.
4. Η διαδικασία εκκαθάρισης, έκδοσης εντολής πληρωμής και εκτέλεσης των ηλεκτρονικών πληρωμών πραγματοποιούνται μέσω του e-ΠΔΕ, σύμφωνα με το άρθρο 38.
5. Η έκδοση των Συμψηφιστικών Χρηματικών Ενταλμάτων πληρωμών ΑΠΔΕ διενεργείται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες των φορέων χρηματοδότησης της Κεντρικής Διοίκησης.

Άρθρο 20

Πληρωμή σε τελικούς αποδέκτες - Άμεση πληρωμή

1. Οι πληρωμές δαπανών ΑΠΔΕ από φορείς του δημοσίου τομέα υπό την έννοια της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) γίνονται με τη διαδικασία της άμεσης πληρωμής, με καταβολή του οφειλόμενου ποσού μέσω του e-ΠΔΕ στον τραπεζικό λογαριασμό του τελικού αποδέκτη.
2. Για την άμεση πληρωμή, η οικονομική υπηρεσία του φορέα της γενικής κυβέρνησης, ορίζεται από τον φορέα χρηματοδότησης ως υπόλογος διαχειριστής του έργου. Η οικονομική υπηρεσία έχει την ευθύνη πραγματοποίησης των πληρωμών μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος.

Άρθρο 21

Πληρωμή σε νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής

1. Η έμμεση πληρωμή αφορά σε μεταφορά ποσού από λογαριασμό επενδύσεων ΑΠΔΕ σε λογαριασμό νομικού προσώπου/αποδέκτη έμμεσης πληρωμής και αποτελεί πληρωμή για το ΑΠΔΕ ανεξάρτητα από τις τελικές πληρωμές που εκτελεί το νομικό πρόσωπο σε μεταγενέστερο χρόνο.
2. Η μεταφορά ποσού σε νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής γίνεται για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου ΑΠΔΕ και αφορά στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου εκτός γενικής κυβέρνησης, που διαθέτουν τη διαχειριστική επάρκεια, προκειμένου να πληρώσουν σε μεταγενέστερο χρόνο τους δικαιούχους πληρωμής. Τα νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής του πρώτου εδαφίου δέχονται τις έμμεσες πληρωμές σε διακριτό για κάθε έργο ΑΠΔΕ λογαριασμό, τον οποίο τηρούν σε εμπορική τράπεζα ή στην Τράπεζα της Ελλάδος (εκτός λογαριασμού τύπου επενδύσεων) και προβαίνουν από αυτόν στις πληρωμές των δικαιούχων πληρωμής.
3. Νομικό πρόσωπο του δημόσιου τομέα, υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), μπορεί να γίνει αποδέκτης έμμεσης πληρωμής για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ΑΠΔΕ μόνο κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του φορέα χρηματοδότησης. Στην περίπτωση αυτή, το νομικό πρόσωπο δέχεται τις πληρωμές ΑΠΔΕ στον μοναδικό λογαριασμό επενδύσεων ΑΠΔΕ που τηρεί στην Τράπεζα της Ελλάδος προς τον σκοπό αυτό και από αυτόν διενεργεί στη συνέχεια τις πληρωμές των δικαιούχων πληρωμής μέσω του e-ΠΔΕ του άρθρου 38, επέχοντας θέση υπολόγου. Εάν ισχύει ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο που καθιστά αδύνατη την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας, ακολουθείται η διαδικασία πληρωμών της παρ. 2.
4. Προϋπόθεση για την έμμεση πληρωμή με τη διαδικασία της παρ. 2 αποτελεί η εγγραφή του δικαιούχου/φορέα υλοποίησης στο μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών του άρθρου 25.
5. Η έμμεση πληρωμή μπορεί να επιμερισθεί σε καταβολές. Το ποσό της έμμεσης πληρωμής πληρώνεται είτε βάσει της

συμφωνίας ή της πράξης χρηματοδότησης είτε βάσει δικαιολογητικών εγγράφων που επιτρέπουν την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τους όρους της συμφωνίας ή της πράξης χρηματοδότησης.

6. Τόκοι που απορρέουν από ποσά που προορίζονται για έμμεσες πληρωμές αποτελούν έσοδο για την πράξη που μειώνει ισόποσα το ποσό της εθνικής χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 22

Διαδικασίες ολοκλήρωσης έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η ολοκλήρωση έργων που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ διαπιστώνεται με την έκδοση απόφασης του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, περί ολοκλήρωσης του έργου. Η απόφαση ολοκλήρωσης από τους φορείς διαχείρισης ή χρηματοδότησης αποτελεί αυτοδικαίως πρόταση για την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης του έργου του πρώτου εδαφίου.

2. Αν ο φορέας διαχείρισης εκδώσει απόφαση ολοκλήρωσης με οικονομικές εκκρεμότητες, με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, κατόπιν πρότασης του φορέα χρηματοδότησης, καθορίζονται:

- α) το ανώτατο ποσό των οικονομικών εκκρεμοτήτων που θα χρηματοδοτηθεί από το ΑΠΔΕ,
- β) το χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης και τακτοποίησης των οικονομικών εκκρεμοτήτων, και
- γ) ο αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση του έργου.

Μετά την παρέλευση της προθεσμίας που τίθεται στην ανωτέρω απόφαση, διαπιστώνεται η ολοκλήρωση του έργου για το ΑΠΔΕ στο ύψος των πληρωμών του, με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού και παύει η χρηματοδότησή του.

3. Έργα για τα οποία έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις, όπως σύμβαση ή άλλη ισοδύναμη πράξη, αλλά τα οποία δεν ολοκληρώνονται στο πλαίσιο προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους ή από πόρους Ταμείων, μεταφέρονται στο εθνικό σκέλος του ΑΠΔΕ κατόπιν πρότασης του αρμόδιου φορέα χρηματοδότησης, με ειδική διαδικασία πραγματοποίησης χρηματοδότησης και πληρωμών, όπως ορίζεται με την απόφαση της παρ. 9 του άρθρου 39, έως την ένταξή τους στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 39.

4. Έργα για τα οποία ανακαλείται η απόφαση ένταξης από τον φορέα διαχείρισης, απεντάσσονται από το ΑΠΔΕ με την έκδοση σχετικής απόφασης απένταξης από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό. Αν υφίστανται νομικές δεσμεύσεις, εφαρμόζεται η παρ. 3.

5. Μετά από την ολοκλήρωση των πληρωμών για τα ενταγμένα έργα ΑΠΔΕ διενεργείται οικονομική εκκαθάριση, με ευθύνη του αρμόδιου φορέα διαχείρισης ή χρηματοδότησης. Τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα επιστρέφονται στα έσοδα του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

Άρθρο 23

Εκκαθάριση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΓΔΔΕ) καταγράφει τα έργα που έχουν ενταχθεί στο ΑΠΔΕ πέραν της τριετίας και:

- α) έχουν νομικές δεσμεύσεις με μηδενικές πληρωμές, ή
- β) δεν έχουν νομικές δεσμεύσεις.

2. Τα έργα που πληρούν τα κριτήρια της παρ. 1 χαρακτηρίζονται ως ανενεργά. Η ΓΔΔΕ ζητά εγγράφως από τους φορείς διαχείρισης των έργων ή τους φορείς χρηματοδότησης, τους λόγους για τους οποίους τα έργα παραμένουν ανενεργά.

3. Οι αρμόδιοι φορείς διαχείρισης ή χρηματοδότησης παρέχουν απόψεις σχετικά με τα θέματα της παρ. 1 και επαναπροσδιορίζουν το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των ανενεργών έργων ή προβαίνουν στην άμεση απένταξή τους. Σε περίπτωση απένταξης, εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, περί ολοκλήρωσης του έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 24

Υποχρέωση ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ ταξινομούνται με βάση οικονομικά, λειτουργικά, διοικητικά και γεωγραφικά κριτήρια ταξινόμησης, το είδος της πληρωμής (άμεση ή έμμεση), τα απαιτούμενα στοιχεία του εκάστοτε προγράμματος, και την πηγή χρηματοδότησης, κατά την ένταξή τους στο πρόγραμμα.

2. Οι φορείς διαχείρισης και οι φορείς χρηματοδότησης αναφέρουν την ταξινόμηση της παρ. 1 σε όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ.

Άρθρο 25

Μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Στο ΑΠΔΕ συστήνεται μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών. Υπόχρεοι εγγραφής στο μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών ΑΠΔΕ είναι τα νομικά πρόσωπα που χρηματοδοτούνται μέσω έμμεσης πληρωμής σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 21 για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου, εφόσον πληρούν κατ' ελάχιστον τους ακόλουθους όρους:

- α) προβλέπεται ως σκοπός τους, η υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ, β) προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία, εντός του οργανισμού τους, οικονομικής υπηρεσίας για την ορθή εκτέλεση των πληρωμών,
- γ) τηρούν αναλυτικές οικονομικές καταστάσεις από ορκωτούς ελεγκτές, και
- δ) είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.

2. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τηρεί μητρώο επιχορηγούμενων φορέων από το ΑΠΔΕ.
3. Οι φορείς χρηματοδότησης ΑΠΔΕ ενημερώνουν το μητρώο σχετικά με τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που λαμβάνουν επιχορηγήσεις από αυτούς.

Άρθρο 26

Σύσταση Μητρώου Καταγραφής και Παρακολούθησης Δαπανών Συντήρησης και Λειτουργίας –Λειτουργία και συντήρηση έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Στο ΑΠΔΕ συστήνεται Μητρώο για την καταγραφή και παρακολούθηση δαπανών συντήρησης και λειτουργίας έργων σε ορίζοντα δεκαετίας.
2. Οι φορείς διαχείρισης διασφαλίζουν ότι οι φορείς υλοποίησης/δικαιούχοι ή οι φορείς λειτουργίας των έργων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές, διαθέτουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψουν τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησής τους, ώστε να διασφαλίζεται η οικονομική βιωσιμότητα των έργων.
3. Η απόφαση ένταξης έργου υποδομής στο ΑΠΔΕ, με βάση τα στοιχεία της απόφασης ένταξης σε Πρόγραμμα, και η πράξη ολοκλήρωσής της ορίζουν σε ορίζοντα δεκαετίας:
 - α) το εκτιμώμενο κόστος συντήρησης του έργου,
 - β) τον κύριο του έργου,
 - γ) τον φορέα που είναι αρμόδιος για τη συντήρηση,
 - δ) τον προϋπολογισμό συντήρησης κατ' έτος, και
 - ε) την πηγή χρηματοδότησης.Τα στοιχεία των περ. α) έως ε) καταγράφονται και παρακολουθούνται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μέσω του Μητρώου της παρ. 1.

Άρθρο 27

Παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΓΔΔΕ) παρακολουθεί την πορεία εκτέλεσης του ΑΠΔΕ σε ετήσια βάση.
2. Η ΓΔΔΕ παρακολουθεί διακριτά την εξέλιξη των πράξεων που έχουν χαρακτηριστεί στρατηγικής σημασίας ή εμβληματικές, τη χρηματοοικονομική πρόοδό τους και διασφαλίζεται η ομαλή χρηματοδότησή τους.
3. Κάθε τρίμηνο, η ΓΔΔΕ διαβιβάζει προς τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό συγκεντρωτικά αριθμητικά δεδομένα σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού του ΑΠΔΕ ανά φορέα χρηματοδότησης και πρόγραμμα ως προς τα έσοδα και ως προς τις δαπάνες. Τα αριθμητικά δεδομένα δημοσιοποιούνται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου μέσω του δικτυακού τόπου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
4. Για την παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του ΑΠΔΕ, η ΓΔΔΕ δύναται να ζητά αναφορές προόδου υλοποίησης έργων από φορείς χρηματοδότησης, προβλέψεις δαπανών και λοιπά στοιχεία, πέραν όσων τηρούνται στο e-ΠΔΕ.

Άρθρο 28

Ετήσια έκθεση απολογισμού δημοσίων επενδύσεων

1. Για κάθε οικονομικό έτος, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΓΔΔΕ) συντάσσει απολογιστική έκθεση παρακολούθησης της υλοποίησης του ΑΠΔΕ.
2. Η έκθεση παραθέτει ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία για το ΑΠΔΕ, ιδίως σε σχέση με τη χρηματοδότηση που διατέθηκε, τους φορείς χρηματοδότησης και τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα και έργα, τον βαθμό απορρόφησης πόρων, τον βαθμό επίτευξης στόχων και προτάσεις βελτίωσης της αποδοτικότητας του ετήσιου προγράμματος.
3. Η έκθεση υποβάλλεται από τη ΓΔΔΕ και εγκρίνεται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό έως την 31η Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους. Η έκθεση αναρτάται στον ιστότοπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 29

Πενταετής αξιολόγηση του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Κάθε πέντε (5) έτη, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων αξιολογεί την υλοποίηση και τα αποτελέσματα του ΑΠΔΕ σε συνάρτηση με τους στόχους που έχουν τεθεί. Η πρώτη έκθεση αξιολόγησης υποβάλλεται δύο (2) έτη μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος.
2. Η έκθεση αξιολόγησης περιλαμβάνει ιδίως:
 - α) ποσοτικά στοιχεία για το ΑΠΔΕ, όπως ποσά που έχουν διατεθεί, προγράμματα, έργα και φορείς χρηματοδότησης, ποσοστά ολοκλήρωσης και αστοχίας,
 - β) ποιοτικά στοιχεία για το ΑΠΔΕ, όπως προγράμματα και είδη έργων που χρηματοδοτήθηκαν ανά τομείς πολιτικής, γεωγραφική κατανομή, θεματική ταξινόμηση και επιτυχή ολοκλήρωση,
 - γ) αξιολόγηση της επιτυχίας του ΑΠΔΕ από τη σκοπιά της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας,
 - δ) προτάσεις βελτίωσης της αποδοτικότητας του πενταετούς προγράμματος.
3. Η έκθεση αξιολόγησης κατατίθεται στη Βουλή των Ελλήνων και αναρτάται στον ιστότοπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΕΣΟΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 30

Έσοδα του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Έσοδα του ΑΠΔΕ αποτελούν:
 - α) τα έσοδα που προέρχονται από εισροές με ενωσιακή προέλευση, και

β) τα ίδια έσοδα, ιδίως αδιάθετα υπόλοιπα έργων, συνεισφορές τρίτων, αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά για τα οποία έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις ανάκτησης, επιστροφές ανακτήσιμου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών.

2. Τα ίδια έσοδα της περ. β) της παρ. 1 κατατίθενται σε λογαριασμούς ιδίων εσόδων του ΑΠΔΕ που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος με δικαιούχο το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Αν απαιτείται η κατάθεση ιδίων εσόδων ΑΠΔΕ μέσω αρμόδιων εισπρακτικών μηχανισμών, αυτοί τα καταγράφουν και τα μεταφέρουν στους αντίστοιχους λογαριασμούς ιδίων εσόδων ΑΠΔΕ.

Άρθρο 31

Παρακολούθηση των εσόδων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι αρμόδιοι φορείς για την υποβολή αιτημάτων πληρωμής συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενημερώνουν καταλλήλως και σε τακτά χρονικά διαστήματα τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΔΔΕ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τα αιτήματα πληρωμών, τις εισροές και εκτιμήσεις που αφορούν στα προγράμματα αρμοδιότητάς τους.
2. Σε μηνιαία βάση, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ενημερώνει τη ΔΔΕ για τη λογιστικοποίηση τόσο των ιδίων εσόδων όσο και των εσόδων ΑΠΔΕ που προέρχονται από εισροές με ενωσιακή προέλευση και η ΔΔΕ ενημερώνει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για τις πληρωμές ανά έργο.
3. Η παρακολούθηση ιδίων εσόδων ΑΠΔΕ γίνεται μέσω λογαριασμών ιδίων εσόδων ΑΠΔΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΦΟΡΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

Άρθρο 32

Φορείς σχεδιασμού, διαχείρισης, εποπτείας και παρακολούθησης Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχεδιάζει, συντονίζει και χρηματοδοτεί το ΑΠΔΕ μέσω της Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων. Η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων δύναται να λαμβάνει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στο έργο της από τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.).
2. Υπηρεσίες διαχείρισης, ενδιαμέσων φορείς ή άλλοι φορείς που εκτελούν καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου, έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης εθνικών, επιχειρησιακών ή άλλων προγραμμάτων του ΑΠΔΕ σύμφωνα με τα ειδικότερα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, που διέπουν αυτά τα προγράμματα.
3. Οι φορείς της παρ. 2 συνεργάζονται με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τον προγραμματισμό, την υλοποίηση και παρακολούθηση του ΑΠΔΕ.

Άρθρο 33

Φορείς χρηματοδότησης, υλοποίησης και λειτουργίας έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι φορείς χρηματοδότησης, όπως προβλέπονται στην περ. 21 του άρθρου 3, λαμβάνουν πόρους από το ΑΠΔΕ και αναλαμβάνουν τη χρηματοδότηση φορέων υλοποίησης και δικαιούχων για εγκεκριμένες δημόσιες επενδύσεις. Ειδικώς, ως προς τις Περιφέρειες, οι κατ' έτος εγκεκριμένες πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργείου.
2. Οι φορείς χρηματοδότησης ορίζουν τους διαχειριστές των έργων και τους υπόλογους που αναλαμβάνουν υποχρεώσεις σε βάρος εγκεκριμένων πιστώσεων ΣΑ του φορέα χρηματοδότησης.
3. Οι φορείς υλοποίησης και οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν την υλοποίηση έργου χρηματοδοτούμενου από το ΑΠΔΕ με ανάθεση σε τρίτους ή με ίδια μέσα.
4. Οι φορείς λειτουργίας, σε περίπτωση που δεν ταυτίζονται με τον δικαιούχο-φορέα υλοποίησης, είναι υπεύθυνοι για τη λειτουργία του έργου.

Άρθρο 34

Υπόλογοι διαχειριστές έργου Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Υπόλογοι διαχειριστές έργου για το ΑΠΔΕ είναι οι οικονομικές υπηρεσίες φορέων του δημόσιου τομέα υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 της παρ. 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 60 του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί ορισμού των Ειδικών Υπηρεσιών ως διαχειριστών έργου/υπολόγων.
2. Οι υπόλογοι διαχειριστές έργου ορίζονται ανά έργο, με απόφαση των φορέων χρηματοδότησης που αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια», και πραγματοποιούν πληρωμές του ΑΠΔΕ.
3. Οι υπόλογοι διαχειριστές έργου ορίζουν εισηγητές εκκαθάρισης δαπάνης και υπεύθυνους λογαριασμού για κάθε έργο ΑΠΔΕ.

Άρθρο 35

Εισηγητές εκκαθάρισης και εκκαθαριστές της δαπάνης

1. Οι εισηγητές εκκαθάρισης πραγματοποιούν τον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας μιας δαπάνης και εισηγούνται την εκκαθάρισή της. Ορίζονται με απόφαση του προϊστάμενου της οικονομικής υπηρεσίας του υπόλογου διαχειριστή έργου, η οποία αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια».
2. Εκκαθαριστές δαπανών είναι οι προϊστάμενοι της οικονομικής υπηρεσίας του υπόλογου διαχειριστή έργου. Είναι οι τελικοί υπογράφωντες εντολών πληρωμών που προσδιορίζουν το δικαίωμα του δικαιούχου της πληρωμής έναντι του Δημοσίου. Δεν επιτρέπεται ο εκκαθαριστής να ταυτίζεται με τον υπεύθυνο λογαριασμού του άρθρου 36.

Άρθρο 36

Υπεύθυνοι λογαριασμού Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι υπεύθυνοι λογαριασμού ασκούν την ταμειακή διαχείριση του λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος και παρέχουν στα αρμόδια όργανα πληροφορίες για την κίνηση του λογαριασμού.
2. Οι υπεύθυνοι λογαριασμού ορίζονται με απόφαση των προϊσταμένων της οικονομικής υπηρεσίας του υπόλογου διαχειριστή έργου. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια».

Άρθρο 37

Σύγκρουση συμφερόντων

1. Κάθε πρόσωπο που εμπλέκεται σε πράξη πληρωμής έργου, ιδίως ως εισηγητής εκκαθάρισης, εκκαθαριστής και υπεύθυνος λογαριασμού, απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια που συνιστά σύγκρουση συμφερόντων, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 61 του Κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 1296/2013, (ΕΕ) 1301/2013, (ΕΕ) 1303/2013, (ΕΕ) 1304/2013, (ΕΕ) 1309/2013, (ΕΕ) 1316/2013, (ΕΕ) 223/2014, (ΕΕ) 283/2014 και της απόφασης 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 966/2012 (L 193).
2. Οι οικονομικές υπηρεσίες που διενεργούν τις πληρωμές των δαπανών λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων και για την αντιμετώπιση καταστάσεων που μπορεί αντικειμενικά να εκληφθούν ως σύγκρουση συμφερόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Άρθρο 38

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι πράξεις που απαιτούνται για την ένταξη, χρηματοδότηση και υλοποίηση των έργων του ΑΠΔΕ διενεργούνται μέσω του e-ΠΔΕ. Ειδικότερα, μέσω του e-ΠΔΕ εκτελούνται ενέργειες που αφορούν στον προγραμματισμό, προϋπολογισμό, κατάρτιση, εκτέλεση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση του ΑΠΔΕ και στις πληρωμές των δικαιούχων και των αναδόχων των έργων τους, καθώς και οι σχετικές ενέργειες των εμπλεκόμενων φορέων χρηματοδότησης και υλοποίησης, συμπληρωματικά των ενεργειών που διενεργούνται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΔΠ) της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής. Το e-ΠΔΕ διασφαλίζει την τήρηση πλήρους διαδρομής ελέγχου για τις ως άνω ενέργειες.
2. Το e-ΠΔΕ διαλειτουργεί με υψηλή διαθεσιμότητα με τα πληροφοριακά συστήματα διαχείρισης χρηματοδοτούμενων έργων από το ΑΠΔΕ, όπως τα Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης. Το e-ΠΔΕ διαλειτουργεί με υψηλή διαθεσιμότητα με το ΟΠΣΔΠ μέχρι την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας του Κυβερνητικού Συστήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (γονERP). Με την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας του τελευταίου, το e-ΠΔΕ διαλειτουργεί με υψηλή διαθεσιμότητα με το γονERP. Το e-ΠΔΕ διαλειτουργεί και με άλλα πληροφοριακά συστήματα για την παροχή πληροφοριών που σχετίζονται με τις ενέργειες της παρ. 1 ή για την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας των ενεργειών που διενεργούνται εντός του.
3. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών διασφαλίζει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποθηκεύονται στο e-ΠΔΕ, καθώς και ότι η επεξεργασία και η χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συμμορφώνονται με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119), και τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137).
4. Η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων υποστηρίζεται για τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος από την ομάδα εφαρμογών της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Α.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 39

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού καθορίζονται τα κριτήρια, τα όρια, οι διαδικασίες και οι προθεσμίες ένταξης των συνεχιζόμενων έργων της υποπερ. αγ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 4 σε τομεακά, περιφερειακά και ειδικά προγράμματα ανάπτυξης του ΕΠΑ.
2. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού καθορίζονται για τα συνεχιζόμενα έργα της υποπερ. αγ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 4 και ιδίως για: α) έργα που δανειοδοτούνται από διεθνείς οργανισμούς, β) έργα που χρηματοδοτούν δράσεις του αναπτυξιακού νόμου, γ) έργα που περιλαμβάνουν υποχρεώσεις από δικαστικές αποφάσεις, δ) έργα που περιλαμβάνουν υποχρεώσεις συμβάσεων παραχώρησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ε) συμπληρωματικές εργασίες που υλοποιούνται μετά την περίοδο μελετών κατασκευών στο πλαίσιο συμβάσεων παραχώρησης έργων αυτοκινητοδρόμων, που χρηματοδοτούνται στην παρούσα φάση από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος ΑΠΔΕ, καθώς και στ) απενταγμένα έργα συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, η διαδικασία μετάπτωσής τους στο εθνικό σκέλος του ΑΠΔΕ, οι υποχρεώσεις των φορέων, η δυνατότητα πραγματοποίησης πληρωμών μέχρι την ένταξή τους σε πρόγραμμα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω.
3. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού τροποποιούνται τα στοιχεία ένταξης της παρ. 1 του άρθρου 9, εφόσον

προηγείται αντίστοιχη τροποποίηση της απόφασης ένταξης/χρηματοδότησης του έργου στο οικείο πρόγραμμα.

4. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΣΠΑ και του ΑΠΔΕ Υπουργού, καθορίζονται ως προς τα έργα της παρ. 3 του άρθρου 9, τα όρια στη βάση των οποίων ο φορέας διαχείρισης του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος βεβαιώνει τη διαθεσιμότητα των πόρων του Προγράμματος, το ποσοστό του προϋπολογισμού του προς ωρίμανση έργου που δεσμεύεται στο Πρόγραμμα για τη μελλοντική ένταξή του, καθώς και οι διαδικασίες παρακολούθησης της προόδου ωρίμανσης αυτού.

5. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού δύναται να καθορίζεται η διαδικασία ένταξης των έργων της παρ. 5 του άρθρου 9 στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ.

6. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού προσδιορίζονται οι λεπτομέρειες για τις κατηγορίες των έργων, την εγγραφή και αναγραφή των προϋπολογισμών στη ΣΑ, τους απαιτούμενους ειδικούς ή άλλους όρους και κάθε άλλη διαδικασία που αφορά στον Άξονα Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων του άρθρου 10.

7. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού αναλαμβάνεται η συνολική ετήσια υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 13 και ορίζονται α) το ποσό της υπολειπόμενης συνολικής δαπάνης για την ολοκλήρωση των συνεχιζόμενων από προηγούμενα έτη έργων, β) οι εγκεκριμένες πιστώσεις του τρέχοντος έτους και γ) το όριο ανάληψης υποχρεώσεων για το τρέχον έτος. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου καθορίζεται η διαδικασία διαχείρισης του ετήσιου ορίου υπερδέσμευσης πιστώσεων του άρθρου 13.

8. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού καθορίζονται τα κριτήρια, τα όρια και οι προϋποθέσεις ανακατανομής πιστώσεων ΠΔΕ και μεταφοράς ορίων του ΠΔΕ, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες διαχείρισης των πιστώσεων του ΠΔΕ της παρ. 1 του άρθρου 14. Η ανακατανομή της παρ. 2 του άρθρου 14 γίνεται με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του Περιφερειάρχη ή του προβλεπόμενου οργάνου του φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου που έχει την ευθύνη της ΣΑ (αρμόδιο όργανο του φορέα χρηματοδότησης). Η ανακατανομή της παρ. 4 του άρθρου 14 γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού που εκδίδεται το τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζεται η επίτευξη του συνολικά προβλεπόμενου κατ' έτος δημοσιονομικού αποτελέσματος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του εγκεκριμένου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής

9. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού δύναται να καθορίζονται η διαδικασία διαμόρφωσης του ύψους της συνολικής ετήσιας πίστωσης κάθε ΣΑ, σύμφωνα με το άρθρο 12, καθώς και ο τρόπος απομείωσής του με βάση τις αποφάσεις χρηματοδότησης του άρθρου 15.

10. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συστήνεται ο λογαριασμός του άρθρου 16.

11. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία χρηματοδότησης του ΑΠΔΕ, καθώς και πραγματοποίησης, δικαιολόγησης και ενταλματοποίησης δαπανών των έργων του και, ιδίως, καθορίζονται ο χρόνος εφαρμογής, τα είδη πληρωμών και οι δικαιούχοι τους, ο τρόπος εκκαθάρισης των δαπανών, η διαδικασία ορισμού υπολόγων, τα στοιχεία των εντολών πληρωμής και τα δικαιολογητικά αυτών και θέματα συνεισφορών τρίτων.

12. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες χρηματοδότησης Συλλογικής Απόφασης (ΣΑ), η διαδικασία πληρωμών έργων δημοσίων επενδύσεων κατά τη λήξη του οικονομικού έτους, ζητήματα λογαριασμών ΠΔΕ που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος και ρυθμίζεται κάθε σχετικό με τα ανωτέρω θέμα.

13. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, δύναται να προσδιορίζονται οι κατηγορίες και η διαδικασία ταξινόμησης των έργων ΑΠΔΕ του άρθρου 24.

14. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες για τη διαχείριση και τη λειτουργία του Μητρώου δικαιούχων έμμεσων πληρωμών ΑΠΔΕ του άρθρου 25.

15. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες για τη διαχείριση και τη λειτουργία του Μητρώου Καταγραφής και Παρακολούθησης Δαπανών Συντήρησης και Λειτουργίας Έργων ΑΠΔΕ του άρθρου 26.

16. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού ορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με την κατάργηση, τη μετονομασία και το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών ιδίων εσόδων ΠΔΕ στην Τράπεζα της Ελλάδας, καθώς και οι λεπτομέρειες λειτουργίας των λογαριασμών ιδίων εσόδων ΠΔΕ του άρθρου 30.

17. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού δύναται να καθορίζονται οι όροι λειτουργίας του e-ΠΔΕ, τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο σύστημα, οι ευθύνες των υπόχρεων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 38. Ειδικότερα ζητήματα διαλειτουργικότητας του e-ΠΔΕ με άλλα συστήματα ρυθμίζονται με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού, του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του αρμόδιου για το εκάστοτε σύστημα Υπουργού.

Άρθρο 40

Τελικές διατάξεις

1. Ο νόμος αξιολογείται τρία (3) έτη από την έναρξη ισχύος του και στη συνέχεια κάθε πέντε (5) έτη.

2. Η αξιολόγηση εστιάζει ιδίως:

α) στην εφαρμογή της νομοθεσίας,

β) στον βαθμό επίτευξης των στόχων της,

γ) σε καλές πρακτικές και εμπόδια που ανέκυψαν και

δ) σε πεδία βελτίωσης και προτάσεις αλλαγών.

3. Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τις απόψεις όλων των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του ΑΠΔΕ, ιδίως ως φορείς χρηματοδότησης, υλοποίησης και εφαρμογής, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

4. Η αξιολόγηση της νομοθεσίας δύναται να ανατεθεί σε εμπειρογνώμονες εγνωσμένου κύρους με εμπειρία στις δημόσιες επενδύσεις και στην αξιολόγηση της νομοθεσίας.

5. Η έκθεση αξιολόγησης υποβάλλεται από τον αρμόδιο για το ΑΠΔΕ Υπουργό στην Προεδρία της Κυβέρνησης και αναρτάται στον ιστότοπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

6. Ρυθμίσεις του παρόντος που αφορούν ζητήματα δημόσιου λογιστικού εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των αντίστοιχων διατάξεων του ν. 4270/2014 (Α' 143).

Άρθρο 41

Μεταβατικές διατάξεις

1. Η υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών (Β' 2857), περί ρυθμίσεων για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καταργείται με την έκδοση της προβλεπόμενης στην παρ. 11 του άρθρου 39 κοινής υπουργικής απόφασης.

2. Η υπό στοιχεία 23979/ΔΕ264/3.6.2013 απόφαση του υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 1367), περί ρυθμίσεων για τις ανακατανομές πιστώσεων των συλλογικών αποφάσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και ειδικότερων ρυθμίσεων του περιφερειακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καταργείται με την έκδοση της προβλεπόμενης στην παρ. 8 του άρθρου 39 υπουργικής απόφασης.

3. Η υπό στοιχεία ΧΔ – 9035/30.7.1973 απόφαση του Υπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ (Β' 999), περί γενικών διατάξεων που αφορούν στην εκτέλεση και χρηματοδότηση έργων και μελετών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καταργείται με την έκδοση της προβλεπόμενης στην παρ. 11 του άρθρου 39 υπουργικής απόφασης.

4. Οι αποφάσεις ένταξης των ήδη ενταγμένων έργων του άρθρου 26 αποστέλλονται εκ νέου περιλαμβάνοντας τις απαιτούμενες πληροφορίες.

5. Μέχρι την καθολική εφαρμογή της υποχρέωσης έκδοσης απόφασης ένταξης ως προϋπόθεσης εγγραφής στο ΑΠΔΕ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9, και πάντως όχι πέραν της 1^{ης} Ιανουαρίου 2026, η ένταξη ή η τροποποίηση των έργων γίνεται με πρόταση του αρμόδιου φορέα χρηματοδότησης, με τη διαδικασία που εξειδικεύεται στις ετήσιες οδηγίες του αρμόδιου για το ΑΠΔΕ Υπουργού.

6. Τα άρθρα 43 έως 45, σχετικά με τα ήδη ενταγμένα έργα, για την επιβάρυνση του εθνικού ΑΠΔΕ, εφαρμόζονται μετά την έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 39.

Άρθρο 42

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταργούνται:

α) το άρθρο 2 του ν. 2212/1952 (Α' 266), περί του τρόπου καθορισμού των έργων του προγράμματος των δημοσίων επενδύσεων,

β) το άρθρο 1 του ν.δ. 2957/1954 (Α' 186), περί της έννοιας των δημοσίων επενδύσεων,

γ) οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 27Α του ν. 4314/2014 (Α' 265), περί χρηματοδότησης συλλογικών αποφάσεων προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και εντολών κατανομής αντιστοίχως,

δ) το άρθρο 60Α του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί επιτάχυνσης της υλοποίησης έργων προς ένταξη στα συγχρηματοδοτούμενα από το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021 - 2027 Προγράμματα, και

ε) το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 21Α του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί της προϋπόθεσης προηγούμενης σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για το ΠΔΕ Υπουργού στα έργα που εντάσσονται στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ και χρηματοδοτούνται από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 43

Χρηματοδοτήσεις από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Τροποποίηση παρ. 9 άρθρου 27 ν. 4314/14

Στην παρ. 9 του άρθρου 27 του ν. 4314/2014 (Α' 265), περί καταβλητέων ποσών συγχρηματοδοτούμενων έργων επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο: αα) μετά τις λέξεις «συμβατικών αποζημιώσεων» διαγράφονται οι λέξεις «ή ποσά δαπανών συμβούλων υποστήριξης», αβ) οι λέξεις «από την ΕΕ ή τον ΕΟΧ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από την Ευρωπαϊκή Ένωση», αγ) οι λέξεις «βαρύνουν είτε το εθνικό είτε το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «βαρύνουν το εθνικό σκέλος», β) το δεύτερο εδάφιο διαγράφεται, και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. Ποσά καταβλητέα δυνάμει εκτελεστών δικαστικών ή διαιτητικών αποφάσεων ή λόγω συμβατικών αποζημιώσεων που αφορούν σε έργα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση που είναι ή ήταν ενταγμένα στο ΠΔΕ δύναται να βαρύνουν το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.»

Άρθρο 44

Αποπληρωμή δαπανών έργων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με δικαιούχους ή φορείς υλοποίησης, ανώνυμες εταιρείες του Δημοσίου, εποπτευόμενες από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών - Τροποποίηση άρθρου 112 ν. 4497/2017

Στο άρθρο 112 του ν. 4497/2017 (Α' 171), περί δαπανών για την αποπληρωμή έργων επέρχονται οι ακόλουθες

τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «βαρύνει είτε το εθνικό είτε το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος αυτού» αντικαθίστανται από τις λέξεις «βαρύνει το εθνικό σκέλος αυτού», β) στο δεύτερο εδάφιο η φράση «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Υποδομών και Μεταφορών» αντικαθίσταται από τη φράση «Με απόφαση του αρμόδιου για το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργού» και το άρθρο 112 διαμορφώνεται ως εξής:

Άρθρο 112

Η δαπάνη για την αποπληρωμή έργων με δικαιούχους ή φορείς υλοποίησης, ανώνυμες εταιρείες του Δημοσίου, εποπτευόμενες από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, τα οποία συγχρηματοδοτήθηκαν από την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ή παλαιότερες προγραμματικές περιόδους και είναι ενταγμένα στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ανεξαρτήτως του χρόνου υλοποίησης των έργων, δύναται να βαρύνει το εθνικό σκέλος αυτού. Με απόφαση του αρμόδιου για το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργού καθορίζεται το ύψος της προς πληρωμή δαπάνης, η διαδικασία και κάθε σχετικό θέμα.»

Άρθρο 45

Χρηματοδότηση από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων συμβάσεων παραχώρησης έργων αυτοκινητοδρόμων – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 113 ν. 4497/2017

Στην παρ. 2 του άρθρου 113 του ν. 4497/2017 (Α' 171), περί δαπανών για την εκτέλεση συμπληρωματικών εργασιών, οι λέξεις «βαρύνουν και το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος» αντικαθίσταται από τη φράση «βαρύνουν το εθνικό σκέλος», και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Δαπάνες που απαιτούνται για την εκτέλεση συμπληρωματικών εργασιών που υλοποιούνται μετά την περίοδο μελετών-κατασκευών, στο πλαίσιο συμβάσεων παραχώρησης έργων αυτοκινητοδρόμων, που έχουν κυρωθεί με νόμο και αφορούν σε έργα που είχαν συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ 2007-2013 και είναι ενταγμένα στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, δύναται να βαρύνουν το εθνικό σκέλος αυτού.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4635/2019

Άρθρο 46

Ορισμοί Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης – Τροποποίηση παρ. 8 και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 119 ν. 4635/2019

1. Στο εισαγωγικό εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 119 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί ορισμών, μετά τη λέξη «Έργο» προστίθενται οι λέξεις «ή Πράξη», και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Έργο ή Πράξη: Η κατασκευή, προμήθεια, υπηρεσία, μελέτη, εμπειρογνωμοσύνη, σύμβαση, κρατική ενίσχυση, αποζημίωση, ενέργεια Τεχνικής Βοήθειας, χρηματοδοτική συνεισφορά και δράση, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της σχετικής προτεραιότητας ή των σχετικών προτεραιοτήτων.»

2. Στο άρθρο 119 του ν. 4635/2019 προστίθεται παρ. 11 ως εξής:

«11. Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ: Το σύνολο των διαδικασιών του ΕΠΑ, καθώς και των τυποποιημένων εντύπων, ιδίως προσκλήσεων, τεχνικών δελτίων, αποφάσεων, εκθέσεων και αναφορών, και οδηγιών που εξειδικεύουν την απόφαση της παρ. Γ του άρθρου 129 για την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΠΑ, το οποίο εκδίδεται από την Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ και αναρτάται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΕΠΑ.»

Άρθρο 47

Δαπάνες διαχείρισης – Τροποποίηση περ. στ) παρ. 3 και αντικατάσταση παρ. 4 άρθρου 122 ν. 4635/2019

1. Το πρώτο εδάφιο της περ. στ) της παρ. 3 του άρθρου 122 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί δαπανών διαχείρισης, αντικαθίσταται, και η περ. στ) διαμορφώνεται ως εξής:

«στ. Οι δαπάνες διαχείρισης και διοίκησης ανωνύμων εταιρειών του Δημοσίου, φορέων του Δημοσίου ή αναπτυξιακών οργανισμών των ΟΤΑ για την υλοποίηση έργων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ δεν μπορεί να υπερβαίνουν το τέσσερα τοις εκατό (4%) της συνολικής δημόσιας δαπάνης των έργων στα οποία αντιστοιχούν, με την επιφύλαξη υφιστάμενων ρυθμίσεων που ορίζουν μεγαλύτερο, αντίστοιχα, όριο.

Με την απόφαση της παρ. Γ' του άρθρου 129 εξειδικεύεται η μέθοδος προσδιορισμού του ποσοστού των ανωτέρω δαπανών, λαμβανομένου υπόψη του προϋπολογισμού και του τύπου των δράσεων, των δικαιολογητικών, καθώς και των καθηκόντων που αναλαμβάνουν οι φορείς. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν ανεξάρτητα από το ρυθμιστικό πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας κατά τα άρθρα 134 και 139 του παρόντος νόμου.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 122 του ν. 4635/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Το ΕΠΑ δεν χρηματοδοτεί πάγιες λειτουργικές ανάγκες του δημόσιου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού καθορίζονται τα είδη των λειτουργικών δαπανών, οι προϋποθέσεις, οι όροι και τα κριτήρια, ιδίως η ύπαρξη χρηματοδότησης από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή η επάρκεια ίδιων πόρων, για την κατ' εξαίρεση χρηματοδότηση πάγιων λειτουργικών δαπανών εταιρειών του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού ορίζονται οι εταιρείες του δημοσίου τομέα κατά την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 που πληρούν τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου.»

3. Η παρ. 2 εφαρμόζεται μετά τη θέση σε ισχύ της απόφασης του δευτέρου εδαφίου αυτής.

Άρθρο 48

Διαχείριση και έλεγχος – Τροποποίηση υποπαρ. 1 και 2 της παρ. Α, προσθήκη υποπαρ. 4 στην παρ. Β και τροποποίηση παρ. Γ άρθρου 129 ν. 4635/2019

1. Στην παρ. Α του άρθρου 129 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί διαχείρισης και ελέγχου επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην υποπαρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, μετά τις λέξεις «τον αρμόδιο Υπουργό,» διαγράφονται οι λέξεις

«Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα», αβ) η περ. α) αντικαθίσταται, β) στην υποπαρ. 2: βα) οι λέξεις «από τον αρμόδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα» αντικαθίσταται από τις λέξεις «από τον αρμόδιο Υπουργό», ββ) μετά τις λέξεις «του φυσικού αντικειμένου του,» προστίθενται οι λέξεις «των παραδοτέων,» και οι υποπαρ. 1 και 2 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. Για την ένταξη έργων προς χρηματοδότηση από τα ΤΠΑ και ΠΠΑ εκδίδεται πρόσκληση από τον αρμόδιο Υπουργό, ή Περιφερειάρχη, η οποία περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους χρηματοδότησης των έργων. Για την ένταξη συγκεκριμένων έργων ή έργων στρατηγικής σημασίας δεν απαιτείται πρόσκληση και αρκεί η ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης προς τον φορέα υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

Οι προτάσεις αξιολογούνται από την Υπηρεσία Διαχείρισης, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην πρόσκληση ή στην ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης και κατηγοριοποιούνται, κατ' ελάχιστον, στις ακόλουθες «ομάδες κριτηρίων», οι οποίες εξειδικεύονται στο ΣΔΕ: α) πληρότητα, σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης, ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, β) σκοπιμότητα του έργου, γ) ωριμότητα του έργου και δ) επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου.

Σε ειδικές περιπτώσεις και για λόγους που τεκμηριώνονται στην πρόσκληση, μπορεί σε αυτή να προβλέπεται η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων από την Υπηρεσία Διαχείρισης με τη συνδρομή αξιολογητών εγγεγραμμένων είτε σε Μητρώο Αξιολογητών που συστήνεται, για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, είτε στο Μητρώο Αξιολογητών του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε άλλο υφιστάμενο Μητρώο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της καταβαλλόμενης στους αξιολογητές αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 52 του ν. 4369/2016 (Α' 33) και την παράγραφο 5 του άρθρου 35 του ν. 4484/2017 (Α' 110).

2. Η απόφαση ένταξης των έργων στα ΤΠΑ και στα ΠΠΑ εκδίδεται από τον αρμόδιο Υπουργό ή Περιφερειάρχη και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τον τίτλο, τον προϋπολογισμό και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, συνοπτική περιγραφή του φυσικού αντικειμένου του, των παραδοτέων, τις υποχρεώσεις του δικαιούχου και άλλους ειδικούς όρους, όταν απαιτείται.»

2. Στην παρ. Β του άρθρου 129 του ν. 4635/2019 προστίθεται υποπαρ. 4 ως εξής:

«4. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της καταβαλλόμενης στους ελεγκτές αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015.»

3. Στην παρ. Γ του άρθρου 129 του ν. 4635/2019, περί έγκρισης: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών», β) το δεύτερο εδάφιο καταργείται, γ) στο νέο δεύτερο εδάφιο οι λέξεις «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών» και η παρ. Γ διαμορφώνεται ως εξής:

«Γ. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ, στο οποίο προβλέπονται, ιδίως, η διαδικασία ενεργοποίησης και υλοποίησης των προγραμμάτων και επιλογής των έργων, οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών, το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, τροποποίησης και ολοκλήρωσης των έργων, το σύστημα διοικητικών επαληθεύσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων από ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτικές εταιρείες, η μεθοδολογία δειγματοληψίας, καθώς και οι ομάδες που μπορεί να συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την υποπαράγραφο 2 της παραγράφου Β' του παρόντος άρθρου. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι από ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4449/2017.»

Άρθρο 49

Κατάρτιση Ειδικών Προγραμμάτων – Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 130 ν. 4635/2019

Στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 130 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί κατάρτισης Ειδικών Προγραμμάτων, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2 αα) στο δεύτερο εδάφιο οι λέξεις «Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού», αβ) προστίθεται τρίτο εδάφιο, β) στην παρ. 3: βα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών», ββ) στο δεύτερο εδάφιο μετά τη λέξη «της παρούσας» διαγράφεται η λέξη «παραγράφου», βγ) προστίθενται νέα εδάφια, τρίτο και τέταρτο, βδ) στο προτελευταίο και τελευταίο εδάφιο οι λέξεις «του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων», αντικαθίστανται από τις λέξεις «του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού» και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Τα Ειδικά Προγράμματα της παρ. 1 καταρτίζονται από τη Δι.Δι.Ε.Π., η οποία δύναται να ορίζεται αρμόδια και για τη διαχείρισή τους. Τα Ειδικά Προγράμματα περιλαμβάνουν συγκεκριμένο προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα, στόχους, καθώς και σύστημα διαχείρισης και εγκρίνονται με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού. Στην απόφαση μπορεί να ορίζονται και άλλες υπηρεσίες ή φορείς που αναλαμβάνουν, με την κατανομή των αντίστοιχων πόρων, συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης.

3. Ειδικά Προγράμματα μπορεί επίσης να καταρτίζονται και να υποβάλλονται στη Δι.Δι.Ε.Π. του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών από Υπουργεία ή Περιφέρειες, για τα θέματα αρμοδιότητάς τους. Τα Ειδικά Προγράμματα της παρούσας κατά την υποβολή τους περιλαμβάνουν τα στοιχεία της παρ. 2, καθώς και την προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης. Τα Ειδικά Προγράμματα δύναται να διαρθρώνονται, εφόσον απαιτείται, σε Υποπρογράμματα, για τα οποία δύναται να ορίζεται διακριτή Υπηρεσία Διαχείρισης. Δύναται επίσης να ορίζονται και άλλες υπηρεσίες ή φορείς που αναλαμβάνουν, με την κατανομή των αντίστοιχων πόρων, συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης. Τα Ειδικά Προγράμματα

των Υπουργείων εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με κοινή απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Τα Ειδικά Προγράμματα των Περιφερειών εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού.»

Άρθρο 50

Υποστήριξη Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων – Προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 131 ν. 4635/2019

Στο άρθρο 131 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, προστίθεται παρ. 3 ως εξής:

«3. Η Δι.Δι.Ε.Π. δύναται να λαμβάνει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στο έργο της από τη «ΜΟΔ Α.Ε.».

Άρθρο 51

Απόφαση ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 132 ν. 4635/2019

Στην παρ. 2 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 (Α' 167), περί απόφασης ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού», β) στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η φράση «τη διαχείριση προγραμμάτων ή ταμείων αποθεματικών του ΕΠΑ», και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, μπορεί να ανακαλείται ολικά ή μερικά ή να τροποποιείται η απόφαση ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης. Με όμοια απόφαση, η οποία περιλαμβάνει όσα αναφέρονται στην παρ. 1, μπορεί να ορίζονται άλλες υπηρεσίες ή φορείς που αναλαμβάνουν, με την κατανομή των αντίστοιχων πόρων, συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Άρθρο 52

Διάθεση πόρων Πράσινου Ταμείου - Αντικατάσταση περ. δ) και προσθήκη περ. η) στην παρ. 2 άρθρου 23 ν. 4936/2022

Στην παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4936/2022 (Α' 105), περί διάθεσης του ποσοστού των εσόδων: α) η περ. δ) αντικαθίσταται, β) προστίθεται περ. η), και οι περ. δ) και η) διαμορφώνονται ως εξής:

«δ) Μέρος των εσόδων διατίθεται στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) του άρθρου 3 του ν. 4872/2021 (Α' 247), αρχής γενομένης από το έτος 2025, για τη χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, με στόχο την ενίσχυση και τη σταδιακή διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, καθώς και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται το ποσοστό των εσόδων που διατίθενται στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) του άρθρου 3 του ν. 4872/2021, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την υλοποίηση της παρούσας.

Με απόφαση του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού, μετά από εισήγηση της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ του άρθρου 3 του ν. 4872/2021, καθορίζεται ο σχεδιασμός, καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης του οικείου χρηματοδοτικού προγράμματος για τη χρηματοδότηση των έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις περιοχές μετάβασης, όπως αυτές οι περιοχές αναφέρονται στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ - ΔΑΜ 2021-2027.»

«η) Με κοινή απόφαση του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τα έσοδα της περ. δ) κατατίθενται στον λογαριασμό συνεισφορών «2348001», που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τα έργα της παρούσας εντάσσονται σε Συλλογική Απόφαση του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Η χρηματοδότηση των έργων της παρούσας γίνεται κατόπιν πρότασης του Φορέα Χρηματοδότησης, με εντολή της Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προς την Τράπεζα της Ελλάδος για χρέωση του λογαριασμού συνεισφορών «2348001» και πίστωση των αντίστοιχων λογαριασμών των έργων.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, του αρμόδιου για θέματα ΑΠΔΕ και ΔΑΜ Υπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας οι πόροι από την κατανομή εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα έτη: α) 2018 και 2019 που δεν έχουν εκκαθαριστεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2024, και β) 2020 έως 2024, οι οποίοι έχουν διατεθεί στο Πράσινο Ταμείο με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μεταφέρονται το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, στην αρμοδιότητα διαχείρισης της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ του άρθρου 3 του ν. 4872/2021, για τη χρηματοδότηση έργων και δράσεων και την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στο πλαίσιο του οικείου χρηματοδοτικού προγράμματος. Ποσό που δεν χρησιμοποιείται εντός του έτους, μεταφέρεται για χρήση στα επόμενα έτη έως εξαντλήσεώς του. Με την ίδια απόφαση, οι παραπάνω πόροι μεταφέρονται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πράσινου Ταμείου στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και ρυθμίζονται η διαδικασία της μεταφοράς, το χρονοδιάγραμμα και οι λοιπές τεχνικές λεπτομέρειες.»

Άρθρο 53

Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης – Τροποποίηση παρ. 2 και αντικατάσταση παρ. 3 άρθρου 6 ν. 4872/2021

Στο άρθρο 6 του ν. 4872/2021 (Α' 247), περί των αρμοδιοτήτων και της διάρθρωσης της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2: αα) στην περ. στ) μετά τις λέξεις «της υλοποίησης δράσεων ΔΑΜ,» διαγράφονται οι λέξεις «το Πράσινο Ταμείο,», αβ) στην περ. ζ) μετά τις λέξεις «των δυνητικών δικαιούχων» διαγράφονται οι λέξεις «για

τις δυνατότητες χρηματοδότησης έργων και επενδυτικών σχεδίων ΔΑΜ», αγ) η περ. ια) αντικαθίσταται, αδ) προστίθεται περ. ιβ), β) η παρ. 3 αντικαθίσταται, και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Η Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης συμβάλλει στη διαμόρφωση, παρακολούθηση και αναθεώρηση των πολιτικών ΔΑΜ, καθώς και στην υποστήριξη των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση επενδύσεων, έργων και αναπτυξιακών σχεδίων ΔΑΜ, σε σχέση με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης (Πρόγραμμα ΔΑΜ, Καθεστώς Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του «InvestEU» και Δανειακή Διευκόλυνση του Δημόσιου Τομέα), των έργων που έχουν περιληφθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) και σε άλλα εθνικά προγράμματα και συνδέονται με τη ΔΑΜ.

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 5, είναι οι εξής:

α) Η υλοποίηση των πολιτικών ΔΑΜ, του κεντρικού σχεδιασμού και της αναθεώρησης του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ),

β) η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, η συστηματική παρακολούθηση και αποτίμηση της εφαρμογής του ΣΔΑΜ και των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), στο πλαίσιο των διαθέσιμων εθνικών και ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης, και η προώθηση του διαλόγου σε τοπικό επίπεδο,

γ) η σύνταξη εκθέσεων για την ενημέρωση του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού, των αρμόδιων συλλογικών κυβερνητικών οργάνων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης των πολιτικών ΔΑΜ,

δ) η παρακολούθηση των εξελίξεων και η εισήγηση προς τον Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ, τρόπων αντιμετώπισης των προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση του σχεδιασμού ΔΑΜ, καθώς και σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων,

ε) ο σχεδιασμός και η πρόταση για την αναθεώρηση των ΕΣΔΙΜ, σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ ΔΑΜ,

στ) η συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης δράσεων ΔΑΜ, το Καθεστώς Δίκαιης Μετάβασης, στο πλαίσιο του «InvestEU» και της Δανειακής Διευκόλυνσης του Δημόσιου Τομέα του ευρωπαϊκού Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, καθώς και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης,

ζ) η οργάνωση και η προώθηση συνεργασιών για την αξιοποίηση πόρων από τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης δράσεων ΔΑΜ, καθώς και η ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων,

η) η οργάνωση και παρακολούθηση της διαδικασίας χαρακτηρισμού των Έργων ΔΑΜ,

θ) η οργάνωση δράσεων δημοσιότητας,

ι) η άσκηση αρμοδιοτήτων οικονομικής, διοικητικής και οργανωτικής διαχείρισης,

ια) ο σχεδιασμός και η διαχείριση του χρηματοδοτικού προγράμματος που χρηματοδοτείται μέσω του ποσοστού των εσόδων από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίου θερμοκηπίου που διατίθενται στην Ειδική Υπηρεσία ΔΑΜ για τη χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος, με στόχο την ενίσχυση και τη σταδιακή διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, καθώς και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς και η υλοποίηση ως δικαιούχου δράσεων Τεχνικής Βοήθειας του ως άνω χρηματοδοτικού προγράμματος.

ιβ) είναι δικαιούχος έργων Τεχνικής Βοήθειας από τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

3. Η Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης διαρθρώνεται ως εξής:

α) Τμήμα Α. Στρατηγικού Σχεδιασμού ΔΑΜ,

β) Υποδιεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού ΔΑΜ και Χρηματοδοτήσεων, στην οποία υπάγονται τα Τμήματα:

βα) Τμήμα Β.1. Προγραμματισμού και Αξιολόγησης.

ββ) Τμήμα Β.2. Παρακολούθησης και Διαχείρισης.

γ) Τμήμα Γ. Οικονομικής Διαχείρισης.

δ) Τμήμα Δ. Οργανωτικής και Διοικητικής Υποστήριξης.

Με απόφαση του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού καθορίζονται, συμπληρώνονται και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες των οργανωτικών μονάδων της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης, η κατανομή του προσωπικού, οι θέσεις ευθύνης και ρυθμίζεται κάθε άλλο οργανωτικό θέμα της ως άνω Διεύθυνσης.».

Άρθρο 54

Στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 11 ν. 4872/2021

Στην παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4872/2021 (Α' 247), περί του προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «είκοσι (20)» αντικαθίσταται από τις λέξεις «είκοσι τέσσερις (24)», β) στην περ. (α) ο αριθμός «16» αντικαθίσταται από τον αριθμό «20», και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στην Ειδική Υπηρεσία ΔΑΜ, πλην της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ-ΔΑΜ, συστήνονται είκοσι τέσσερις (24) θέσεις προσωπικού Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

(α) 20 θέσεις ΠΕ,

(β) 2 θέσεις ΤΕ,

(γ) 2 θέσεις δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής.

Τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα για την κάλυψη των θέσεων της παρ. 1 προβλέπονται στο π.δ. 85/2022 (Α' 232).».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Άρθρο 55

Στελέχωση των Ειδικών Υπηρεσιών του ν. 4914/2022 και της Κεντρικής Υπηρεσίας της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων - Εξουσιοδοτική διάταξη - Προσθήκη παρ. 1α στο άρθρο 33 ν. 4914/2022

Στο άρθρο 33 του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί προσωπικού, προστίθεται παρ. 1α ως εξής:

«1α. Για το σύνολο ή μέρος των θέσεων εργασίας που έχουν εγκριθεί με τις υπ' αρ. 50/2021 και 31/2022 Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου, για τις ανάγκες στελέχωσης των Ειδικών Υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος και της Κεντρικής Υπηρεσίας της, η ΜΟΔ Α.Ε. δύναται να προσλάβει νέο προσωπικό από τους επιτυχόντες του πανελληνίου γραπτού διαγωνισμού της προκήρυξης 2Γ/2022 του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, δυνάμει του άρθρου 8 του ν. 4765/2021 (Α' 6). Με κοινή απόφαση του εποπτεύοντος τη ΜΟΔ ΑΕ Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, εξειδικεύονται οι όροι και οι ειδικότερες προϋποθέσεις της στελέχωσης κατά την ανωτέρω διαδικασία και ρυθμίζεται κάθε ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 56

Ρυθμίσεις για την εύρυθμη λειτουργία των αναπτυξιακών προγραμμάτων –Τροποποίηση παρ. 9 άρθρου 36 ν. 4914/2022

Στην παρ. 9 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί εντάξεως πράξεων στα Προγράμματα, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο αα) οι λέξεις «το δέκα τοις εκατό (10%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το πέντε τοις εκατό (5%)», αβ) οι λέξεις «το είκοσι τοις εκατό (20%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το δέκα τοις εκατό (10%)», β) στο δεύτερο εδάφιο οι λέξεις «Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών», και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. Υπερδεσμεύσεις για πληρωμές από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να υπερβαίνουν το πέντε τοις εκατό (5%) της μέγιστης συνεισφοράς της δημόσιας δαπάνης που ορίζεται στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα και το δέκα τοις εκατό (10%) της μέγιστης συνεισφοράς της δημόσιας δαπάνης που προβλέπεται σε κάθε άξονα προτεραιότητας του Προγράμματος. Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να αποφασίσει αύξηση των πρόσθετων δεσμεύσεων πάνω από αυτό το όριο, εάν είναι απαραίτητη για πλήρη χρήση της ενωσιακής συνδρομής και εάν δεν προκαλεί κίνδυνο πρόσθετων δαπανών για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών που προβλέπονται στο ΠΔΕ.»

Άρθρο 57

Ειδικές ρυθμίσεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα

1. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία εξαιρείται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58) για την είσπραξη χρημάτων από το Δημόσιο στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, ιδίως δε της διαχείρισης και υλοποίησης προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027, από τον τακτικό προϋπολογισμό, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, από ενωσιακά και διακρατικά Προγράμματα διεθνών πολυμερών οργανισμών ή άλλα παρεμφερή προγράμματα ή προγράμματα ενωσιακών και διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών και αναπτυξιακών τραπεζών.

2. Κάθε χρηματικό ποσό που προέρχεται από πόρους προγραμμάτων της παρ. 1 είναι ακατάσχετο και ανεκχώρητο στα χέρια του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, είτε φυσικού, είτε νομικού προσώπου κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται για οποιαδήποτε αιτία και δεν συμψηφίζεται με οποιαδήποτε εν γένει απαίτηση τρίτου, είτε του ιδιωτικού, είτε του δημοσίου τομέα, ακόμα δε και εάν έχει τυχόν βεβαιωθεί στην αρμόδια φορολογική αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 58

Μεταβατικές διατάξεις

Το σύνολο των αποδοχών που καταβλήθηκαν στους υπηρετούντες στη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ του άρθρου 6 του ν. 4872/2021 (Α' 247), από την 22η Δεκεμβρίου 2023, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος θεωρείται νομίμως καταβληθέν.

Άρθρο 59

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταργούνται:

α) η περ. δ) της παρ. Α2 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006 (Α' 129), περί του τρόπου διαχείρισης των εσόδων που προέρχονται από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και

β) η παρ. 3β του άρθρου 6 του ν. 3889/2010 (Α' 182), περί της χρηματοδότησης βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις περιοχές μετάβασης, όπως αυτές οι περιοχές αναφέρονται στα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης, που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ-ΔΑΜ 2021.

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 60

Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2024

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων οικονομικού έτους 2024 του ειδικού φορέα 1024-208-0000000 αυξάνονται κατά εξακόσια εκατομμύρια (600.000.000) ευρώ ως προς το εθνικό σκέλος και κατά τριακόσια εκατομμύρια

(300.000.000) ευρώ ως προς το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος. Οι εν λόγω πιστώσεις εγγράφονται υπό τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων 2910601001 «Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων» του ως άνω ειδικού φορέα.

Άρθρο 61

Δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που συστήνονται με το π.δ. 50/2024

Οι δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που συστήνονται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 καθώς και με την παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 50/2024 (Α' 138), εξακολουθούν να βαρύνουν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2024 τις πιστώσεις των υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου που καταργούνται με την παρ. 3 του άρθρου 1 και με την παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 50/2024.

ΜΕΡΟΣ Ε' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 62

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, υπό την επιφύλαξη των παρ. 2 έως 6.
2. Η ισχύς της παρ. 1 του άρθρου 8, της παρ. 3 του άρθρου 10, της παρ. 4 του άρθρου 14, και του άρθρου 16 αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2025.
3. Η ισχύς της παρ. 1 του άρθρου 12, των παρ. 1, 4 και 7 του άρθρου 15, της παρ. 3 του άρθρου 21, των άρθρων 22 και 23, του άρθρου 25 και της παρ. 1 του άρθρου 26 αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2026.
4. Η ισχύς της παρ. 2 του άρθρου 26 αρχίζει έξι (6) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος.
5. Η ισχύς του άρθρου 61 αρχίζει από την έναρξη ισχύος του π.δ. 50/2024 (Α' 138).

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

<p>ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ KONSTANTINOS CHATZIDAKIS 16.09.2024 20:22 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ</p>	<p>ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ GEORGIOS GERAPETRITIS 16.09.2024 17:58 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ</p>	<p>ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ THEODOROS LIVANIOS 16.09.2024 18:52 ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ</p>
<p>ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ KYRIAKOS PIERRAKAKIS 16.09.2024 20:57 ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ</p>	<p>ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ CHRISTOS STAIKOURAS 16.09.2024 20:50 ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ</p>	<p>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ THEODOROS SKYLAKAKIS 16.09.2024 19:53 ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ</p>
<p>ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ PANAGIOTIS THEODORIKAKOS 16.09.2024 20:59 ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ</p>	<p>ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ NIKI KERAMEOS 16.09.2024 20:04 ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ</p>	<p>ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ GEORGIOS FLORIDIS 16.09.2024 18:03 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ</p>
<p>ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ SOFIA ZACHARAKI 16.09.2024 18:12 ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ</p>	<p>ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ DIMITRIOS PASTERGIOU 16.09.2024 18:37 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ</p>	<p>ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ VASILEIOS KIKILIAS 16.09.2024 20:01 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ</p>
	<p>ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ MAVROUDIS VORIDIS 16.09.2024 18:11 ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ</p>	
	<p>Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ NIKOLAOS PAPATHANASIS 16.09.2024 19:51 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ</p>	